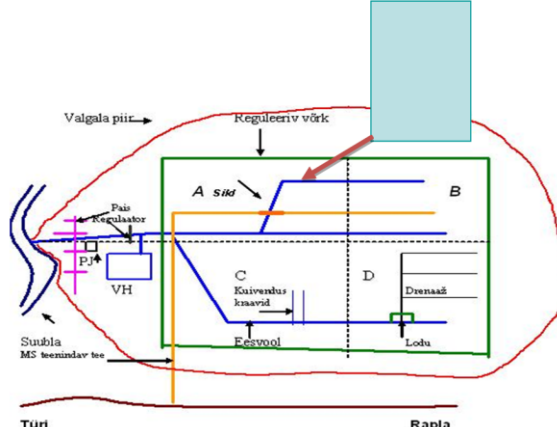

Märkuste ja ettepanekutega arvestamise tabel

	Märkused ja ettepanekud	Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi arvamus
1. Transpordiamet (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 06.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-1)		
1.1	Tähelepanekud, mis puudutavad eelnõu § 53 lõiget 8 ¹ , kus tuuakse arvukalt probleemipüstitusi ning kus tehakse ettepanekud seda sätet ja sätte rakendamist õiguslikult konkretiseerida ning tagada koostoime ja vältida võimalikud vastuolud teiste asjakohaste õigusaktidega.	Antud selgitus. Kavandatud muudatusest loobutakse, sest eelnõu § 53 lõike 8 ¹ kohta tehti ettepanekuid, mis eeldavad lisavee juhtimise maaparandushoiukulude katmise osas täiendavat analüüsi. Jätkatakse tänase praktikaga, kus lisavee juhtimise maaparandushoiukulude katmine on maaparandusseaduses reguleeritud üksnes maaparandusühistute puhul. Seejuures ei ole keelatud kulusid hüvitada ka siis, kui tegemist ei ole ühistuga.
1.2	Eelnõu § 12 lg 2 punktist 1 ja § 20 ¹ lõikest 5 tulenev käsitlus, et üksikrajatise (mis võib olla kraav) puhul ei ole projekteerimistingimuste taotlemise kohustust ega samuti ehitusteatise esitamise kohustust on olulises vastuolus EhS-s toodud käsitlusele, mille kohaselt on niisutus- ja kuivendussüsteemi rajamine ning samuti selle laiendamine ehitusloa kohustuslikud tegevused. TRAM hinnangul võib see viia olukorrani, et kraave rajatakse maatulundusmaadele ilma alal kehtivaid kitsendusi järgimata ning probleemid, sealhulgas eesvoolu osas selguvad peale kraavi rajamist, kasutusteatise etapis. TRAM ettepanek on selliste olukordade vältimiseks lisada § 20 ¹ lg 5 punkt 4 kraav.	Antud selgitus. Üksikrajatisena on eelnõus käsitletud <u>olemasoleva</u> maaparandussüsteemi üksikut rajatist (näiteks trupp eesvoolul), mitte uut maaparandussüsteemi. Üksik kraav ei ole maaparandussüsteem. Üksiku kraavi rajamist maaparandussüsteemist eraldiseisvalt reguleerib kohalike omavalitsuste kaeveeeskirjad ja ka teatud juhtudel EhS (sademevee kogumise ja ärajuhtimise rajatis). Seetõttu puudub vajadus selle maaparandusseaduses reguleerimiseks. Üksikuid kraave rajatakse erinevatel eesmärkidel ning maaparanduse mõistes ei pruugi neil olla MaaParSi kohast eesmärki, rääkimata sellest, et üksik kraav töötab samaväärselt maaparandussüsteemina. Juhime tähelepanu, et EhS ei reguleeri maaparandussüsteemi ehitamist. Kehtiv MaaParS § 7 näeb ette, et kui ehitusseadustiku §-s 5 nimetatud ehitusprojektiga kavandatava ehitise ehitamine tingib maaparandussüsteemi ehitamise, siis kohaldatakse maaparandussüsteemi ehitamisele ikkagi MaaParSis sätestatud. Eelnõuga viiakse see põhimõtte §-i 50 ⁴ lõikesse 2.
1.3	Eelnõu § 53 lõike 2 ja seletuskirja kooslugemisel võib eelnõu sisust järeldada, et näiteks heitvete puhul ei ole eesvoolu kontrollarvutusi vaja (valgala ei muutu ja hüdroloogilised tingimused samuti mitte). Kas	Arvestatud ja täiendatud seletuskirjas § 53 kohta antud selgitusi. MaaParSi mõttes on lisavee puhul tegemist väljaspoolt maaparandussüsteemi oleva vee, olenemata juhitava vee algsest päritolust (veehaare, puurkaev), maaparandussüsteemi

	<p>see säte ongi selliselt mõeldud, sõltumata heitvee kogustest?</p>	<p>juhtimisega, mille tulemusena suureneb maaparandussüsteemi eesvoolu valgala. Kui eesvoolu valgala suureneb ehk kui eesvoolu juhitakse võrreldes maaparandussüsteemi rajamisel arvestatud vee hulgaga suurem kogus vett, siis tehakse vastavad arvutused, mille kaudu veendutakse, kas olemasolev eesvool võimaldab lisavett vastu võtta või on eesvool vajalik enne lisavee juhtimise võimaldamist rekonstrueerida.</p> <p>Alloleval joonisel on kujutatud uue tiheasustusala/hoonestu sademevee juhtimist maaparandussüsteemi eesvoolu. Lisanduv vesi on koondatud väljaspool maaparandussüsteemi maa-ala.</p> <p>Kokkuvõtvalt kehtib säte ka heitvee juhtimisel eesvoolu ning vajalikud on ka sel juhul eesvoolu kontrollarvutused.</p>
<p>1.4</p>	<p>Jääb selgusetuks, miks on kollektoreesvoolu lisavee juhtimine eelnõus välistatud. Lisavee juhtimine ei pruugi ju olla suures koguses (nagu SK väidab) ning teatud juhtudel, vastavate arvutuste hindamisel võiks olla siiski aktsepteeritav ka kollektoreesvoolu lisavee juhtimine? Kas samuti on keelatud uue, rajatava MPS-i vete juhtimine olemasolevasse MPS-i kollektoreesvoolu, sh ka MPS-i laiendamine?</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Eelnõu § 50¹ lõike 3 punkti 3 kohaselt on maaparandussüsteemi maa-alusesse torustikku (drenaaž), sh kollektoreesvoolu, lisavee juhtimiseks endiselt vajalik MaRu kooskõlastus või tuleb MaRu tegevusega alustamisest teavitada.</p> <p>Kuivendusvõrgu drenaažikollektorisse on võimalik juhtida ainult väikest kogust täiendavat vett. Kollektor, sealhulgas kollektoreesvool on drenaaži osa ja selle läbimõõt on arvatud maa-ala kuivendamise vajadusest lähtuvalt. MaRu saab lisavee juhtijat teavitada, kas lisavee juhtimine antud asukohas ja antud koguses võib kahjustada drenaaži, arvestades konkreetseid olusid ning vältimaks võimalikke riske (kliimamuutuste mõjud), et mitte tekitada kahju teistele isikutele. Seejuures mitme väikese lisavee kogused summeeritakse ja arvestatakse sellega kaasnevat kumulatiivset mõju.</p> <p>Oluline on rõhutada, et lisavee terminit kasutatakse üksnes avatud eesvoolu või kuivenduskraavi täiendava vee juhtimise</p>

		kirjeldamiseks. See on vajalik selleks, et potentsiaalsetel lisavee juhtijatel ei tekiks ekslikult ootust/eeldust, et nad võiks lisavett suunata ka kollektorisse.
1.5	Punkti 62 osas jääb selgusetuks, miks on § 50 ² lg 6 lisavee juhtimise menetluse vastamise tähtajaks jäetud 60 päeva, kui EhS ehitusloa või -teatise menetluses saab puutuva menetluse puhul loa andmiseks pädev asutus anda vastava kooskõlastuse andmise tähtajaks 10 päeva, ehr-keskkonnas saab seda pikendada maksimaalselt 30 päevani (mis on mh tavapärase halduspraktika).	Arvestatud. Muudame eelnõud selliselt, et § 50 ² lõikega 6 kavandatakse lisavee juhtimise menetluse tähtajaks 30 päeva.
1.6	EhS-is on ehitus- ja kasutusteatiste eristamise mõte olnud eristada keerulisemat ehitusloakohustuslikku ja lihtsamat -teatise kohustuslikku ehitamist. Eelnõu kohaselt on ehitusteatis teatud juhtudel ehitusloa taotluse asendajaks (juhul kui pädev asutus peab vajalikuks ehitusloa andmist). Ehitusloa kohustuse kaotamine nii paljudel juhtudel on olulises vastuolus EhS-s toodud käsitlusele, mille kohaselt on niisutus- ja kuivendussüsteemi rajamine ning samuti selle laiendamine ehitusloa kohustuslikud tegevused. Pigem võiksid sarnaste ehitiste puhul loakohustus ja muud regulatsioonid MaaParS ja EhS osas liikuda sarnasemale käsitlusele.	Selgitatud. Ehitus- ja kasutusteatise regulatsiooni eesmärgiks on vähendada bürokraatiat. Pakutud lahendus, et sarnaste ehitiste puhul peaks loakohustus ja muud sellised regulatsioonid MaaParS ja EhS osas olema sarnasemate käsitlestega, ei ole ühtlasi maaparandusehitiste puhul sobiv. EhS kohased ehitised on väga erineva otstarbe ja mahuga, mida on arusaadavalt lihtne liigitada ehitusloa- või teatisekohustuslikeks. Maaparandussüsteem koosneb üldjuhul samadest rajatistest (näiteks kuivenduskraavid, dreanažitorustik, kaevud, truubid jms), kuid paiknevad suurtel maa-aladel. See, kas tegemist on olulise mõjuga ehitamisega, tuleneb peamiselt maaparandussüsteemi ja selle ehitiste asukohast (näiteks on maa-alal avalik-õiguslikud kitsendused,), maaparandussüsteemi suurusest ja rekonstrueeritava osa suurusest. Siinjuures on oluline rõhutada, et maaparanduses uusi süsteeme üldjuhul ei rajata, mistõttu enamasti on tegemist rekonstrueerimisega (MaaParSi tähenduses on rekonstrueerimine samuti ehitamine). Üldjuhul rekonstrueeritakse osa süsteemist või selle üksikuid rajatise. Maaparandusehitise rekonstrueerimise keerukuse aste ei ole samaväärne üldehituslike hoonete ja rajatiste ehitamisega. Maaparanduses on asjakohane ja esimeseks otsustuskohaks ehitusteatise põhine lähenemine. Kui kooskõlastuse või arvamusega esitatakse lisatingimusi või jäetakse ehitusteatis kooskõlastamata, annab MaRu ehitusloa, milles muu hulgas sisalduvad kontrolli tulemusel esitatavad tingimused, või keeldub ehitusloa andmisest.
1.7	MaaParS kasutusloa ja -teatise menetluses ei ole kooskõlastamist asutustega, kelle seadusest tulenev pädevus on seotud selle tegevusega ega arvamuse avaldamiseks	Mittearvestatud. Leiame, et eelnõusse kasutusloa ja -teatise puhul kooskõlastamise või arvamuse andmise nõude lisamine ei anna lisaväärtust. Samas see

	<p>esitamist asutusele või isikule, kelle huve kavandatud tegevus võib mõjutada. Ilmselt tuleks selline regulatsioon eelnõusse lisada, kuna muidu ei teki neil võimalust kasutusele võtmise eelselt ehitusteatisel või -loa menetluses esitatud nõudeid kontrollida. Eriti veel väikeobjektide rajamisel, mille korral enne ehitamist teavituskohustust eelnõu kohaselt üldse ei ole.</p>	<p>võimalus haldusorganil vastavalt haldusmenetluse seadusele on, seega kui haldusorgan leiab, et kasutusloa ja -teatis tuleb saata arvamuse avaldamiseks asutusele või teistele isikutele, siis seda ka tehakse. Eraldi reguleerimist see maaparandusseaduses ei vaja.</p> <p>Üldjuhul on tegemist maaparanduse puhul kaetud töödega ning kasutusloa andmise etapis ei ole valminud töid näha. Juba ehitamise alustamisel ehk ehitamisest teavitamisel/ehitusloa andmisel on kaasatud isikul võimalus anda selline tingimus, mille kohaselt tuleb teda ehitamise ajal kaasata. Lisaks toimub seaduse kohane järelevalve. Leiame, et tööde lõppemise etapis ei ole täiendaval kooskõlastamisel või arvamuse andmisel enam olulist tähendust.</p> <p>MaaParS-is on EhSiga samaväärsed (üksik)rajatiseid ehitusloa ja teatise kohustuseta (näiteks truup, eratee). Ka EhS kohaselt ei ole vaja näiteks sellise eratee, mis ei ole avalikkusele ligipääsetav, ehitamisest ega kasutamisest teavitada, kuigi selle tee ehitamisega võidakse kahjustada näiteks maa-alust taristut (torustik, kaablid) või keskkonnaseisundit.</p> <p>See aga ei tähenda seda, et tegevuse kavandaja ja ehitaja oleks vaba kohustusest järgida kõiki antud asukohas kehtivaid kitsendusi ja ehitamiseks seatud asjakohaseid nõudeid ning vajadusest kaasata piirinaabreid.</p>
<p>2. Rahandusministeerium (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 09.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-2)</p>		
<p>2.1</p>	<p>Palume selguse huvides maaparandusseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskirja ptk 7 lisada, et seaduse rakendamine ei too kaasa lisakulu riigieelarvele.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seaduse rakendamiseks kaasneb kulu hinnanguliselt 50 tuhat eurot TTJA-le IT-arendamiseks seoses MATER-i üleviimisega MTR-i, kuna aga TTJA hallatavas MTR-s registreeritakse andmeid ka teiste valdkondade erinõuetega tegevusaladel tegutsevate ettevõtjate kohta, arvestab asutus arendusvajadustega iga-aastases eelarveprotsessis.</p> <p>Seaduse rakendamiseks riigieelarvest lisaraha ette ei nähta, vajalikud kulud kaetakse asutuste eelarve vahenditest, käimasolevatest välisprojektidest ja ELi uue rahastamisperioodi mehhanismidest. Maaparandussüsteemide registri üleviimine Põllumajandus- ja Toiduameti infosüsteemist e-ehituse platvormile on pooleli ja selleks vajalike arenduste kulud katab MaRu.</p>
<p>3. Foreko OÜ (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 10.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-3)</p>		

<p>3.1</p>	<p>EELNÕU § 1 PUNKT 2) Maaparandusseaduse (MaaParS) paragrahvi 4 lõikest 1 jäetakse välja sõnad „veejuhe või“.</p> <p>Kommentaar 1: Seletuskirjast nähtub, et kehtivas maaparandusseaduses loodi erisus selliselt, et teatud olukordades saab ka üksikut veejuhet lugeda maaparandussüsteemiks. Erisus oli pinnavormide eripärast tulenevalt mõeldud rakendamiseks eelkõige Lõuna-Eestile omases kuppelmaastikus, kus suure kõrguste vahe tõttu ei ole sisulist vajadust kuivenduskraavile külgnevaid (paralleelseid) kraave rajada (lk 10). <u>Seega nähtub seletuskirjast selgelt, et ka üksik kraav võib teatud tingimustel moodustada maaparandussüsteemi.</u></p> <p>Muudatust põhjendatakse seletuskirjas sellega, et <i>praktikas on selliste üksikute veejuhtmete maaparandussüsteemina käsitlemine tekitanud probleeme, sest pole selgust, millal saab erisust rakendada ja millal mitte. Maaparandussüsteemide registrisse on kantud maaparandussüsteemina ca 25 maaparandussüsteemi, mis koosneb ühest veejuhtmest. Praktiliselt ega loogiliselt vajadust lugeda üksikut kraavi maaparandussüsteemiks ei ole</i> (lk 10). See väide on põhjendamata ega vasta tõele. Nimelt ei võimalda kavandatav muudatus edaspidi enam üksikut veejuhtmest koosnevaid maaparandussüsteemide registrisse (edaspidi register) kanda. Olukorras, kus maaparandussüsteemi ülesannet täitev üksik kraav ei ole registrisse kantud, võib selle nõuetekohane hooldamine osutada ebamõistlikult keeruliseks või isegi võimatuks. <u>Nimelt vajab maaparandussüsteemi hooldamiseks kasutatav tehnika ligikaudu 6 m laiust vaba ruumi kraavi serval. Juhul, kui kraavi servadel kasvab puittaimestik, võimaldab metsaseadus kraavi kalda puhastamist nendest üksnes 4 m laiuse ribana (MS § 28 lg 4 p 4). See ei ole piisav, et tagada süsteemi hoiutöödeks vajalik ruum. Olukorras, kus maaparandussüsteemina toimiv üksik kraav on kantud registrisse sellist probleemi ei teki. Seda seetõttu, et MS § 28 lg 1¹ kohaselt maaparandushoiutöö käigus maaparandussüsteemi rajatiste ja eesvoolu kaitsevööndi puhastamist puittaimestikust raieks ei loeta ning sellest tulenevalt ka</u></p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Üksik kraav ei ole maaparandussüsteem. Kehtivas maaparandusseaduses loodi erisus selliselt, et teatud olukordades saab ka üksikut veejuhet lugeda maaparandussüsteemiks. Erisus oli pinnavormide eripärast tulenevalt mõeldud rakendamiseks eelkõige Lõuna-Eestile omases kuppelmaastikus, kus suure kõrguste vahe tõttu ei ole sisulist vajadust kuivenduskraavile külgnevaid (paralleelseid) kraave rajada. Praktikas on selline erisus ehk selliste üksikute veejuhtmete maaparandussüsteemina käsitlemine tekitanud õiguslikke probleeme, sest selles puudub üheselt mõistetavus ehk millal saab erisust rakendada ja millal mitte. Maaparandussüsteemide registrisse on kantud maaparandussüsteemina 25 üksikut veejuhet. Praktiliselt ega loogiliselt vajadust lugeda üksikut kraavi maaparandussüsteemiks ei ole. Sarnasuse võib tuua näiteks erateedega. Eratee, mis ei ole määratud avalikuks kasutamiseks, ei pea olema kantud teeregistrisse. Kõik teed ja teemaad kuivendavad rajatised, näiteks tee-, sademevee- ja piirdekraavid, ei ole ega peagi olema kantud maaparandussüsteemide registrisse, kuna need ei ole sisulised ehk MaaParS-i § 2 eesmärgiga seotud maaparandussüsteemid. Üksikuid kraave rajatakse erinevatel eesmärkidel ning maaparanduse mõistes ei pruugi neil olla MaaParSi kohast eesmärki, rääkimata sellest, et üksik kraav töötaks samaväärselt maaparandussüsteemina. Nõvad ja vesivaod ehk väikesed kraavid sügavusega alla 60 cm toimivad ka pinnavee ärajuhtimisena, kuid maaparandussüsteemina neid registris ei ole.</p> <p>Leiame, et antud ettepaneku näol on tegemist metsamajandamise küsimusega, mida ei peaks lahendama maaparandusseaduse normiga. Üksiku kraavi käsitlemine maaparandussüsteemina üksnes seetõttu, et sellisel juhul on võimalik kaks meetrit laiemat trassi kraavi kaldal raiuda, ei ole MaaParSi mõistes kohane. Ka mujal muud vett juhtivad kraavid vajavad regulaarset hooldust ja ka nendel kraavidel peab olema võimalik töid teha. Kui trassi hoolduseks kasutatav tehnika vajab kuue meetri laiust trassi, siis tuleb selleks muuta metsaseadust või muid õigusakte ning nende rakendusakte.</p> <p>Märgime, et eelnõu § 110¹ toodud rakendussättes on sätestatud, et veejuhe, mis on</p>
------------	--	---

	<p>metsaseadusest tulenevad piirangud ei kohaldu. Hooldamata maaparandussüsteem muudab veerežiimi ning võib seega maaomanikule põhjustada otsest kahju.</p> <p><u>Eelnevast nähtuvalt on muudatuse kavandamisel lähtunud valedest eeldustest ega ole arvestatud muudatuse tegelikku mõju.</u> Ainuüksi asjaolu, et seaduse rakendamine nõuab põhjalikumat süvenemist ja tegelike asjaoludega tutvumist, ei anna alust seaduse muutmiseks. <u>Seega ei ole kõnealune muudatus kooskõlas hea õigusloome tavaga ega põhiseadusega.</u></p>	<p>kantud maaparandussüsteemide registrisse, jääb sinna maaparandussüsteemina ka edaspidi ehk seniks, kuni maaomanik taotleb selle registrist kustutamist. Uusi üksikuid veejuhtmeid ehk kraave maaparandussüsteemina edaspidi registrisse kanda ei saa ja neid ei käsitleta MaaParSi mõistes maaparandussüsteemina.</p>
3.2	<p>Ettepanek 1: jätta § 1 punkt 2) eelnõust välja.</p> <p>EELNÕU § 1 PUNKT 39) MaaParS paragrahvi 36 täiendatakse lõikega 8¹ järgmises sõnastuses: „(8¹) Valdkonna eest vastutav minister võib määrusega kehtestada maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve, maaparanduse ekspertiisi ja maaparandusehituse ala vastutava spetsialisti hariduseelduse täpsemad nõuded.“</p> <p>Kommentaar: Muudatusega antakse ministrile sisuliselt volitus piirata isikute võimalusi tegutseda vastutava spetsialistina. Nimelt nähtub seletuskirjast, et kehtivas regulatsioonis on MaRu-l vastutava spetsialisti erialase kõrghariduse arvestamisel väga lai kaalutusruum. /.../ Seni on MATER-isse maaparanduse uurimistöö, omanikujärelevalve ja ekspertiisi tegemise ning maaparandussüsteemi projekteerimise vastutavaks spetsialistiks kantud isikud, kellel on kõrgharidus järgmistel erialadel: hüdro-melioratsioon, maaparandus, veemajandus, veekaitse, vesiehitus ja veekaitse, maaparandus ja veekaitse, aga ka muuhulgas ehitus, teedeehitus, metsamajandus, metsandus, maakorraldus, autoteed, geoloogia, maamõõtmine. Erialad, mis vastavad sisuliselt maaparanduse valdkonnas erialasele kõrgharidusele on toodud tabelis 4 (lk 25-26). Tabelis 4 ei ole nimetatud kõiki neid erialasid, mida seni on vastutava spetsialistina MATER-isse kandmisel aktsepteeritud. Seega arvestades seletuskirjas toodud, <u>on võimalus, et kavandatava muudatuse alusel kehtestatava määruse mõjul kaotavad mõned vastutava spetsialistina MATER-isse kantud isikud võimaluse sel alal edasi tegutseda.</u> Olukorras,</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Isikud, kes täna on vastutavad spetsialistid saavad jätkata ka edaspidi.</p> <p>Loobume volitunormist, millega valdkonna eest vastutav minister võib määrusega kehtestada maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve, maaparanduse ekspertiisi ja maaparandusehituse ala vastutava spetsialisti hariduseelduse täpsemad nõuded, vältimaks erimeelsusi ja hilisemaid vaidlusi.</p>

	<p>kus isik on pikaajaliselt vastutava spetsialistina tegutsenud ja omandanud selleks vajalikud oskused ja kogemuse, ei ole põhjendatud, et ta kaotab oma kvalifikatsiooni üksnes seetõttu, et määrusega piiratakse sobivate erialade ringi. <u>Sellisele isikule peab (kasvõi teatud tingimustel) jääma võimalus vastutava spetsialistina edasi töötamiseks ilma, et ta peaks asuma omandama teist kõrgharidust või läbima muu ajamahuka haridusprogrammi, mis isiku kogemusi ja tööstaaži arvestades ei pruugi praktiliselt isegi vajalik olla.</u></p> <p>Ettepanek 2: jätta § 1 punkt 39) eelnõust välja või sätestada seaduse tasandil mõistlikud ja õiglased tingimused vastutava spetsialistina edasitöötamiseks olukorras, kus vastutava spetsialistina töötanud isiku haridus ei vasta kavandatava § 36 lg 8¹ alusel kehtestatava määrusega ettenähtavatele nõuetele.</p>	
<p>4. Eesti Vee-ettevõtete Liit (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 10.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-4)</p>		
<p>4.1</p>	<p>Meile jääb selgusetuks, miks maaparandussüsteemide ehitus- ja kasutuslubade menetlemine ei toimu ehitisregistri kaudu. Maaparandussüsteemide lubade leidmine eraldi registrist ning lubade ja projektlahendustega arvestamise protsess on seetõttu keerukam ja ajamahukam. Näiteks on keeruline tuvastada kuidas ja kas loamenetlusse on kaasatud muud osapooled, sh maaomanikud ja ristuvate taristute omanikud. Üldise halduskoormuse vähendamise eesmärgil palume maaparandussüsteemide ehitus- ja kasutuslubade menetlus viia ehitisregistrisse sarnaselt teistele ehitus- ja kasutuslubade menetlusele.</p>	<p>Selgitatud. Täiendame seletuskirja. Seoses MaaParSist tulenevate rakendamise seotud ülesannete liikumisega Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi haldusalast Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalasse viiakse maaparandussüsteemide registri andmed eeldatavalt üle e-ehituse platvormile, kus asub ka ehitisregister. Seega on edaspidi kogu ehitiste ehituslubade info ühes kohas, kuid dokumentide menetlemine toimub erinevates registrites: maaparandussüsteemide lubasid menetletakse jätkuvalt maaparandussüsteemide registris ning üldehituse lubasid ehitisregistris. Mõlemad registrid on „üles ehitatud“ ühtsetel alustel, on nende kooskasutus lihtne ning ilma raskusteta on võimalik tuvastada loamenetlusse kaasatud isikud ja saada muud asjakohast teavet.</p>
<p>4.2</p>	<p><i>Eelnõu punktiga 71, millega täiendatakse maaparandusseaduse (edaspidi ka MaaParS) §-i 53 lõikega 8¹ tuleb lisavett juhtival isikul osaleda alates lisavee juhtimiseks kasutatava rajatise ühendamise eesvoolu või kuivenduskraaviga selle maaparandussüsteemi maaparandushoiukulude katmisel, mille eesvoolu või kuivenduskraavi hakatakse lisavett juhtima. Eelnõu seletuskirja kohaselt on lisavett juhtiva isiku kohustus osaleda maaparandushoiukulude katmisel, kui toimub</i></p>	<p>Selgitatud. Kavandatud muudatusest loobutakse, sest eelnõu § 53 lõike 8¹ kohta tehti ettepanekuid, mis eeldavad lisavee juhtimise maaparandushoiukulude katmise osas täiendavat analüüsi. Jätkatakse tänase praktikaga, kus lisavee juhtimise maaparandushoiukulude katmise maaparandusseaduses sätestatud regulatsioon kohaldub endiselt üksnes maaparandusühistule.</p>

	<p><i>tegelik veejuhtimine avatud eesvoolu või kuivenduskraavi. Lisavett juhtival isikul on vaja osaleda hoiukulude tasumisel vaid siis, kui hoiutöid tegelikult ka tehakse. MaaParS-is on küll reguleerimata, kuidas maaparandussüsteemi omanik ja lisavett juhtiv isik hoiutööde tasumises kokku lepivad, kuid kui lisavee juhtimine realselt toimub ja hoiutöid tehakse, siis on lisavett juhtival isikul kohustus osaleda hoiukulude tasumises.</i></p> <p>Meie hinnangul tuleb kulude arvestamise alustes üheselt kokku leppida, vastasel juhul ei oska vee-ettevõtja kavandada vastavate kulude suurusi. Eelkõige tuleb arvestada sellega, et vee-ettevõtja teenuste hinnakiri on määratud Konkurentsiameti poolt vastavalt tegelikele kuludele, mistõttu umbmääraste kulude tekkimine ei ole vastavuses ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse põhimõtetega.</p> <p>Eelnevast tulenevalt peaks eelnõu sätestama kõigile liigvee juhtijatele ühtsed kulude arvestamise alused ja tasumise põhimõtted.</p>	
4.3	<p>Maaparandusseaduse § 53 käsitleb maaparandussüsteemi liigvee juhtimist ja selle eest tasumise korda. Praktikas esineb aga ka olukordi, kus vett juhitakse maaparandussüsteemist võrguettevõttele või kohalikule omavalitsusele kuuluvasse süsteemi, näiteks kraavide ja torustike kaudu. Palume sellistes olukordades menetlused võrdsustada nii rekonstrueerimisvajaduse kui liigvee juhtimise teemadel, et ka torustike ja kraavide rekonstrueerimisega kaasnevad kulud saaksid õiglaselt kõigi osapoolte vahel jagatud.</p> <p>Eelnevast tulenevalt palume eelnõu täiendada, et juhul kui vett juhitakse maaparandussüsteemist vee-ettevõttele või kohalikule omavalitsusele kuuluvasse süsteemi, on vajalik vee juhtimist võimaldava taristu omaniku nõusolek ning samuti läbilaskevõime piisavuse kontrollarvutus. Samuti palume eelnõu täiendada kulude arvestamise aluste ning tasustamise osaga, kui maaparandussüsteemide vett juhitakse vee-ettevõtja torustikku.</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Lisavee juhtimine ja maaparandushoiukulude katmine tõstatas uusi probleeme, mis tõi selge vajaduse eelnimetatud edaspidi põhjalikumalt analüüsida ja lahendusi otsida. Selle eelnõu raames seda maaparandushoiukulude katmisel osalemist reguleerida ei ole mõistlik, kuna see ei lahenda rakenduslike küsimusi, vaid tekitab neid vaid juurde.</p>
<p>5 Riigimetsa Majandamise Keskus (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 18.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-5)</p>		
5.1	<p>Maaparandussüsteemi ehitamine on maaparandussüsteemi kuuluva rajatise rajamine, hoone püstitamine või nende rekonstrueerimine ning nende tegevuste käigus kultuuritehnilise ja agromelioratiivse töö tegemine.</p>	<p>Mitte arvestatud. Selgitatud.</p> <p>Kui EhS-i kohase ehitise elukaare lõpetab lammutamine, siis maaparandussüsteemi ehitiste puhul üldjuhul ei ole lammutamine asjakohane. MaaParS § 54 lõike 1 kohaselt loetakse maaparandussüsteemi kasutusotstarve</p>

	<p>Teeme ettepaneku sõnastada lõige 1: Maaparandussüsteemi ehitamine on maaparandussüsteemi kuuluva rajatise rajamine, hoone püstitamine, nende rekonstrueerimine või lammutamine ning nende tegevuste käigus kultuuritehnilise ja agromelioratiivse töö tegemine.</p> <p>Selgitus: Elupaikade taastamise raames toimub MPS osaline või terviklik lammutamine. Mõistlik on lammutamine kirjeldada selgelt MPS ehitamise osana. MPS rekonstrueerimine mõistena ei kata olukordi, kus lammutamisele läheb terve või osa MPS. Õigusselguse ja üheselt arusaadavuse tagamise huvides on senisest selgemalt vajalik seaduses välja tuua protsess MPS osalise või tervikliku lammutamise käsitlemiseks. Lammutamine tegevusena on vajalik kajastada ka rakendusaktides – nt. maaeluministri määruses “Maaparandussüsteemi ehitamise täpsemad nõuded” (https://www.riigiteataja.ee/akt/129032019019)</p> <p>Soovime, et MaaPS luuakse selgus MPS kasutusotstarbe lõppenuks lugemise protsessis ja vastavate lubade vajalikkuses. Samuti peaks protsess olema kirjeldatud § 9 lg 5 viidatud määruses.</p>	<p>lõppenuks, kui maaparandussüsteem on iganenud või lagunenuks või muul põhjusel kaotanud olulise osa oma toimimisvõimest või kui kasutusotstarbe lõppenuks lugemise vajadus tuleneb avalikust huvist. Maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemine ei tähenda, et seejärel näiteks dreenaaz või kraavkuivenduse süsteem lammutatakse, sest kõigepealt on see töömahukas ja looduskeskkonna mõttes ebakohane tegevus – maaparandussüsteem kaotab ise oma toimimisvõime, kui sellel ei tehta maaparandushoidu ja asjakohaseid investeeringuid maaparandussüsteemi toimivusse. Seda enam ei ole asjakohane käsitleda lammutamist maaparandussüsteemi ehitamisena ja seda ka õiguslikult reguleerida.</p> <p>Kokkuvõtvalt. Maaparanduse toimimise lõpetamiseks ei ole lammutamine vajalik.</p>
5.2	<p>51) paragrahvi 47 lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:</p> <p>„(1) Maaparandussüsteemis, maaparandussüsteemi maa-alal, eesvoolu kaitsevööndis ja eesvoolu kaitseõigul on keelatud takistada veevoolu ja paisutada vett, kui selleks puudub käesoleva seaduse § 50¹ lõikes 1 nimetatud Maa- ja Ruumiameti nõusolek.</p> <p>(2) Maaparandussüsteemis ei tohi olla selle toimimist takistavat looduslikku voolutakistust, sealhulgas koprapaisu.“;</p> <p>Selgitus: Arvestades, et käesoleval hetkel taastatakse RMK ja ka teiste nt mittetulundusühingute poolt vooluveekogusid erinevatel eesmärkidel (liigikaitseks või elupaigalised riiklikud eesmärgid ja erinevad hüvitusmeetmed), siis RMK-l tekkis küsimus et, millise tegevuse või käsitle all kuuluvad taolised tegevused, kus tegemist ei ole sisuliselt maaparandussüsteemi või eesvoolu hooldus- ega rekonstrueerimisega, vaid vooluveekogude (k.a eesvoolude)</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Tegevused, mis ei ole sisuliselt maaparandussüsteemi või eesvoolu hoiu- ega rekonstrueerimise tööd, vaid on vooluveekogude (k.a eesvoolude) looduslikkuse suurendamine, liigituvad kavandatud muudatuse kohaselt MaaParSi § 50¹ lõikes 3 maaparandussüsteemi mõjutavaks muuks tegevuseks. Tegemist on nõ „lahtise“ nimekirjaga, mis tähendab, et ka mõni muu nimetamata kavandatav tegevus maaparandussüsteemi maa-alal, eesvoolu kaitsevööndis või eesvoolu kaitseõigul võib mõjutada maaparandussüsteemi toimimist. Sellest tulenevalt me ei pea vajalikuks nimekirja täiendada.</p> <p>Põhimõtteliselt võib igasugune tegevus eesvoolus või selle kaitsevööndis mõjutada maaparandussüsteemi toimimist. Loetellu on toodud neist levinumad.</p>

	<p>looduslikkuse suurendamisega (koelmute taastamine, kivide ja muude tahkete ainete paigutamine mitmekesistamise või varjupaikade lisamise eesmärgil).</p> <p>Lisaks toome välja, et sellisel juhul võib § 47 lõige 1 olla vastuoluline, kuna tegelikkuses selliseid tegevusi läbi viiakse ning antud paragrahvis võiks olla viide või erand kõnealustele tegevustele.</p> <p>Kui selline tegevus kuulub § 50¹ nimetatud muu tegevuse loendisse, siis palume tegevuste (eesvoolude, maaparandussüsteemide looduslikkuse suurendamine vms) kirjeldus antud paragrahvi loetellu lisada.</p>	
5.3	<p>§ 54. Maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppemine</p> <p>(5) Maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise korral võib Maa- ja Ruumiamet käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul kehtestada maaparandussüsteemi omanikule kõrvaltingimusena kohustuse maaparandussüsteem lammutada, kui maaparandussüsteem võib põhjustada ohtu inimesele, varale või keskkonnale.“;</p> <p>Selgitus: Tegevuste järjekord, kus MPS kasutusotstarve loetakse lõppenuks ja MPS kustutatakse registrist enne süsteemi lammutamist, ei ole mõistlik. MPS lammutamise võimalik mõju ümbritsevatele maadele, keskkonnale ja sellega seotud MPS ümberehitamine eeldab kaalutletud otsuseid ja tööde korraldamise tehnilist kirjeldamist, mis on käsitletav projekteerimisena. Kraavide likvideerimisel peale kasutusotstarbe lõppenuks lugemist jääb ebaselgeks tegevuse loastamise vajadus ja kes on vastava loa andja. Lammutamine peaks toimuma MaRu väljastatava ehitusloa või kooskõlastuse alusel. Eesmärk on kirjeldada protsessi loogiline järjekord, kus MPS kasutusotstarve loetakse vastava taotluse alusel lõppenuks alles peale lammutustööde teostamist.</p>	<p>Selgitatud. Vt selgitusi punktis 5.1</p> <p>Maaparandusseaduses ei ole plaanis sätestada loamenetlust maaparandussüsteemi likvideerimiseks. Meie eelnõu eesmärk on bürokraatia vähendamine, mitte selle juurde tekitamine.</p> <p>Maaparandussüsteemi likvideerimiseks MaaParS ega EhS loakohustust ette ei näe. Kui aga maaparandussüsteemi kasutusotstarve on lõppenuks loetud ja see süsteem on maaparandussüsteemi registrist välja võetud, siis ei ole tegemist enam maaparandussüsteemiga ja tegemist saab olla mingi muu rajatisega, mille puhul rakenduvad juba teised seadused, nt EhS.</p>
5.4	<p>48) paragrahvi 44 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:</p> <p>„(2) Maaparandussüsteemi omanik ja maaparandusühistu ei tohi maaparandushoiutöö tegemisega või tegemata jätmisega takistada veevoolu maaparandussüsteemis ega kahjustada keskkonnaseisundit ja maaparandussüsteemi.“</p> <p>Selgitus: RMK seisukoht on, et antud säte on sisuliselt vastuoluline, kuna</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Selgitatud</p> <p>Muudame paragrahvi 44 lõike 2 ja sõnastame järgmiselt:</p> <p>„(2) Maaparandussüsteemi omanik ja käesoleva seaduse § 73 kohases maaparandusühistu tegevuskavas ettenähtud ulatuses maaparandusühistu ei tohi maaparandushoiutöö tegemisega või tegemata jätmisega takistada veevoolu maaparandussüsteemis ega kahjustada maaparandussüsteemi või takistada selle toimimist.“;</p>

	<p>maaparandussüsteem ja seal tehtavad tööd muudavad alati keskkonnaseisundit ja kahjustavad selle loodusväärtusi, küll aga suureneb maa majanduslik väärtus. Teeme ettepaneku sõnastada lõige 2 alljärgnevalt:</p> <p>(2) Maaparandussüsteemi omanik ja maaparandusühistu ei tohi maaparandushoiutöö tegemisega või tegemata jätmisega takistada maaparandussüsteemi toimimist.“</p>	
5.5	<p>Nimelt eelnõu § 1 punktiga 39 on täiendatud MaaParS § 36 lõikega 8¹, millega nähakse ette võimalus vajaduse korral täpsustada vastutava spetsialisti erialase hariduse nõudeid rakendusaktiga.</p> <p>Eelnõu seletuskirjast selgub, et seni kehtivas regulatsioonis on MaRu-l vastutava spetsialisti erialase kõrghariduse arvestamisel väga lai kaalutlusruum. Maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve ja maaparanduse ekspertiisi alal tegutsemiseks on nõutud erialane kõrgharidus, kuid erialase kõrghariduse sisu ei ole täpsustatud. Seni on MATER-isse maaparanduse uurimistöö, omanikujärelevalve ja ekspertiisi tegemise ning maaparandussüsteemi projekteerimise vastutavaks spetsialistik kantud isikud, kellel on kõrgharidus järgmistel erialadel: hüdro-melioratsioon, maaparandus, veemajandus, veekaitse, vesiehitus ja veekaitse, maaparandus ja veekaitse, aga ka muuhulgas ehitus, teedeehitus, metsamajandus, metsandus, maakorraldus, autoteed, geoloogia, maamõõtmine.</p> <p>Palume võimalusel selgitada, kas ja mil moel mõjutab uus regulatsioon täna MATER-isse maaparanduse uurimistöö, omanikujärelevalve ja ekspertiisi tegemise ning maaparandussüsteemi projekteerimise vastutavaks spetsialistik olevate isikute võimalust jätkata vastutava spetsialistina, kui nad ei oma seletuskirja TABEL 4 nimetatud erialast kõrgharidust (nt omavad kõrgharidust metsamajanduses), aga samas omavad vajalikku töökogemust?</p>	<p>Selgitatud</p> <p>Isikud, kes täna on vastutavad spetsialistid saavad jätkata ka edaspidi.</p> <p>Loobume volitunormist, millega valdkonna eest vastutav minister võib määrusega kehtestada maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve, maaparanduse ekspertiisi ja maaparandusehituse ala vastutava spetsialisti hariduseelduse täpsemad nõuded, vältimaks erimeelsusi ja hilisemaid vaidlusi.</p>
<p>6 Eesti Maaparandajate Selts (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 18.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-6)</p>		
6.1	<p>Üksiku veejuhtmega seotud muudatus.</p> <p>Eelnõu §1 lg 2. soovitakse sätestatakse, et üksik veejuhe (kraav) ei moodusta maaparandussüsteemi. MSR-st väljaarvamine</p>	<p>Mittearvestatud ja selgitatud.</p> <p>Seletuskirjas on antud selgitus, miks üksik kraav ei moodusta süsteemi.</p>

<p>ei tähenda, et seda veejuhet ei olemas ja et tal seetõttu puuduks viljelusväärtust tõstev kuivendusmõju. Ka üksiku kraavi rajamine on seaduse § 2 tähenduses maaparandus. Seletuskirjas lk 12 on eelnõu koostajad sisuliselt samale seisukohale asunud, väites, et „...üksiku kraavi rajamist väljaspool maaparandussüsteemi maa-ala ei saa käsitleda üksikrajatise rajamisena, sest sellega suureneb maaparandussüsteemi maa-ala, mis on maaparandussüsteemi oluline muutmine.“ Samuti on ebaselge olukord kui keegi kuivendab „üksikute“ kraavidega kogu oma kinnistu.</p> <p>Siit tulenevalt oleme seisukohal, et maaparandusseaduse § 4. lõige 1 tuleks muutmata jätta.</p>	<p>Võttes abiks ka Eesti Keele Instituudi sõnaveebi, siis seal toodud termini kohaselt on „süsteem kogum omavahel seotud objekte, mis toimivad, töötavad spetsiaalse eesmärgiga.“</p> <p>See tähendab, et loogiliselt maaparandussüsteemi moodustab mitu veejuhet. Üldjuhul ka nii on. Kehtivas maaparandusseaduses loodi erisus eesmärgil, et teatud olukordades saaks ka üksikut veejuhet lugeda maaparandussüsteemiks. Erisus oli pinnavormide eripärast tulenevalt mõeldud rakendamiseks eelkõige Lõuna-Eestile omases kuppelmaastikus, kus suure kõrguste vahe tõttu ei ole sisulist vajadust kuivenduskraavide külgnavaid (paralleelseid) kraave rajada.</p> <p>Praktikas on selline erisus ehk selliste üksikute veejuhtmete maaparandussüsteemina käsitlemine tekitanud õiguslikke probleeme, sest selles puudub üheselt mõistetavus ehk millal saab erisust rakendada ja millal mitte. Meie andmetel on maaparandussüsteemide registrisse kantud maaparandussüsteemina 25 üksikut veejuhet, mida nimetatakse maaparandussüsteemiks.</p> <p>13543 süsteemi kokku, millest 25 (0,18%) on üksikud veejuhtmed.</p> <p>Praktilist ega loogilist vajadust lugeda üksikut kraavi maaparandussüsteemiks ei ole. Sarnasuse võib tuua näiteks erateedega. Eratee, mis ei ole määratud avalikuks kasutamiseks, ei pea olema kantud teeregistrisse. Kõik teed ja teemaad kuivendavad rajatised, näiteks tee-, sademevee- ja piirdekraavid, ei ole ega peagi olema kantud maaparandussüsteemide registrisse, kuna need ei ole sisult ehk MaaParSi § 2 eesmärgiga seotud maaparandussüsteemid.</p> <p>MaaParSi mõistes, k.a § 2 tähenduses, ei ole üksik kraav maaparandussüsteem. Üksikuid kraave rajatakse erinevatel eesmärkidel ning maaparanduse mõistes ei pruugi neil olla MaaParSi kohast eesmärki, rääkimata sellest, et üksik kraav töötaks samaväärselt maaparandussüsteemina.</p> <p>Kraavide süsteem, mis on rajatud eesmärgiga maa viljelusväärtuse tõstmiseks, on maaparandussüsteem. Mitu üksikut kraavi moodustavad süsteemi juhul, kui need suubuvad otse suublasse ja need on rajatud maaparandussüsteemi projekteerimisnorme arvestades. Üksikud kraavid või kraavide süsteem, mis on rajatud muul otstarbel</p>
---	---

		(hoonestatud alalt liigvee ärajuhtimine, turbakaevandus), on tehnorajatis EhS mõistes.
6.2	<p>Väikesüsteemi määratluse lihtsustamine ja väikesüsteemil maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevusega alustamiseks nõusoleku saamise nõude üksnes väikesüsteemi eesvoolu kaitsevööndi suhtes kehtestamine.</p> <p>§ 3 lg 9 antakse väikesüsteemile teine tähendus, jättes pindala ülempiir- 50 ha samaks. Praegune regulatsioon tugineb põhimõttel, et väikesüsteem on selline süsteem (kuulub ühele omanikule), kus teistele ei saa vee kaudu kahju tekitada. Algvariandis oli see piir 100 ha, mis tulenes Keskkonnamõju seadusest. Praegu kehtiva seaduse eelnõu kaitsmisel RK komisjonis määrati selleks pindalaks 50 ha- see on nii-öelda poliitiline otsus, see ei tugine seadustest tuleneval loogikal.</p> <p>Uue regulatsiooni korral tuleks seletuskirjas põhjendada, miks on väikesüsteemi pindala piir just 50 ha. Kui seda on vaja teha edaspidi seaduse kaitsmisel, siis on see märgatavalt keerukam ja see võib ettenägematuid olukordi tekitada.</p> <p>Soovitame leida seletuskirjas mingi asjakohane argument väikesüsteemi suuruse põhjendamiseks (näiteks maakasutuse muutus, kus maaparandusega rajatud põllud ei jälgi ajaloolise maaomandi piire ehk paikneb mitmel väikesel erinevatele omanike katastriüksusel, kuid nüüdisajal selle kasutaja on üks isik, kas omades osa või rentides).</p>	<p>Selgitatud</p> <p>Kehtiva MaaParSi kohaselt on väikesüsteem maaparandussüsteem, mis paikneb ühel kinnisasjal või ühe omaniku mitmel kinnisasjal ja mille maa-ala suurus ei ületa 50 hektarit. Seetõttu oli väikesüsteemide arv muutuv, sest neid oli keeruline määratleda ja nende olemus omandist tegi selliste süsteemide määratlemise keeruliseks ja nõuete rakendamise tihtipeale kontrollimatuks. Samuti on eelnõu eesmärk vähendada bürokraatiat. Sellest tulenevalt on eelnõus tehtud lihtsustus ehk väikesüsteem ei pea enam olema ühe maaomaniku kinnisasjadel ehk väikesüsteemi määratlus ei sõltu maaomandist. Kavandatud regulatsioon suurendab väikesüsteemide osakaalu kõikidest maaparandussüsteemidest märgatavalt (55% maaparandussüsteemide koguarvust ja 11% maaparandussüsteemide kogupindalast). Muudatuse eesmärk on luua selgust ning vähendada sõltuvust omandist, mis on muutuv. Lisaks väheneb väikesüsteemi määratlemisega kaasnenud/kaasnev bürokraatia ning samas suureneb maaomanike vastutus. Selline 50 hektari suuruse maa-alaga maaparandussüsteem on piisavalt kompaktne ja naabrussuhete mõttes hoomatav, et maaomanikud saaksid ilma suuremate probleemideta omavahel hoiutöodes kokkuleppeid sõlmida.</p> <p>Mida väiksem on süsteem, seda lihtsam on maaomanikel maaparandushoius ja ühiste maaparandussüsteemide toimivuse tagamisel kokkuleppele saada.</p> <p>Märgime, et keskmine põllumajanduslik maakasutus 2025. aastal oli 79 hektarit.</p> <p>Väikesüsteem peab ka sisult väike olema ehk 100 hektari suurune ja suurem süsteem ei ole enam väike.</p> <p>Lisaks märgime, et kui tõsta väikesüsteemi suuruse piiriks näiteks 100 hektarit, siis hakkaks väikesüsteemile kohalduma keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) nõuded. See tähendab, et üle 100 hektari suuruse pindalaga metsamaal või märgalal uue kuivendussüsteemi ehitamine on olulise keskkonnamõjuga tegevus, mis eeldab keskkonnamõju hindamist.</p>
6.3	<p>Maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse kooskõlastamisel või tegevusega alustamiseks nõusoleku andmisel lubada</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirjas selgitusi täpsustatud.</p>

<p>maaparandussüsteem rekonstrueerida muu loa alusel. Eelnõu § 1 punktiga 4 tunnistatakse MaaParS-i § 7 kehtetuks. Uus regulatsioon on sätestatud eelnõu § 50⁴ lg 2, mille kohaselt võib MaRu lubada maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse kooskõlastamisel või nõusoleku andmisel maaparandussüsteem rekonstrueerida muu loa alusel. Siin jääb ebaselgeks MaRu roll, näiteks, kes teeb antud juhul järelevalvet. Samuti võib tekkida küsimus muu loa andja pädevus maaparandussüsteemi rekonstrueerimise menetlemisel.</p> <p>Selguse huvides on mõistlik kogu see protseduur seletuskirjas rohkem avada.</p>	<p>Kui MaRu-le esitatakse maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse teatis, kus antud tegevus kahjustaks maaparandussüsteemi, siis võib seda tegevust teha üksnes selliselt, et ülejäänud maaparandussüsteem jääks toimima ehk vajalik on maaparandussüsteemi rekonstrueerimine. MaRu võib lubada rekonstrueerimise lahenduse esitamist muu ehitise projektis. Sellisel juhul annab MaRu muu ehitise projekteerimistingimuste või detail- või eriplaneeringu lähteülesande kooskõlastamisel tingimused, mille ta sarnaselt maaparandussüsteemi projekteerimistingimuste taotlemisel oleks esitanud maaparandussüsteemi projekteerimistingimustena. Nimetatud tingimused on ehitusloa andjal kohustuslikud sätestada haldusaktis (muu ehitise projekteerimistingimustes) kohustuslike tingimustena või planeeringu korraldajal viia planeeringu lähteülesandesse. MaRu antud tingimused on ehitusloa andjale ja planeeringu korraldajale siduvad. Kui muu ehitise ehitusloa taotlus või ehitisteadis esitatakse MaRu-le kooskõlastamiseks, siis MaRu kontrollib valminud projektis maaparandussüsteemi rekonstrueerimist käsitleva osa vastavust projekteerimistingimustele. Vajadusel saab MaRu tagastada projekti täiendamiseks ning kooskõlastada alles siis, kui maaparandust puudutav osa vastab MaRu antud kooskõlastuse tingimustele, maaparandussüsteemi projekteerimisnormidele ja maaparandussüsteemi ehitamise nõuetele. Kui see nii ei ole, siis ehitusloa taotlust või ehitisteadist MaRu ei kooskõlasta. Analoogselt maaparandussüsteemi ehitusloa andmisega võib MaRu muu ehitise ehitusloa kooskõlastamisel anda tingimuse teavitada MaRu maaparandussüsteemi ehitustööde alustamisest või näiteks kaetud tööde tegemisest enne nende katmist, et MaRu saaks teha ehitusaegset järelevalvet tehtud tööde üle. Kui muu ehitise kasutusluba või kasutusteadis esitatakse MaRu-le kooskõlastamiseks, siis kooskõlastab MaRu selle üksnes juhul, kui maaparandussüsteem on rekonstrueeritud nõuetekohaselt. Vajadusel tuleb tehtud töid parandada/korrigeerida selliselt, et need oleksid nõuetekohased. Kui muule ehitisele on kasutusluba antud (MaRu on muu ehitise kasutusloa kooskõlastanud), siis muudab MaRu maaparandussüsteemide registris andmed vastavaks rekonstrueerimisel tehtud muudatustele. Kui sellisel rekonstrueeritud</p>
---	---

		maaparandussüsteemi alal on vajalik teha riiklikku- või haldusjärelevalvet, siis ka see on MaRu ülesanne.
6.4	<p>Eelnõu §1 punkt 60 Kobraste väljapüüdmise kohustuse maaomanikule panemine. Seaduseelnõuga soovitakse kobraste tekitatud paisude probleem riigi poolt hooldatavates eesvooludes seada maaomaniku kohustuseks. St. seaduseelnõu alusel hakkaks MARU tegema maaomanikele kelle maad läbib riigi poolt hooldatav eesvool ettekirjutusi kobraste väljapüüdmiseks ja kui maaomanik jahi korraldamisega hakkama ei saa siis tõenäoliselt tekib võimalus ka sunniraha määramiseks. Koprakahjustuste probleem eesvooludes on kahtlemata kallid ja lahendamist vajav ning koprapaisude allavõtmine ilma kobraste väljapüügita mõttetu tegevus. Paraku ei ole maaomanikele väljapüüdmise kohustuse seadmine lahendus, sest maaomanikest väga väike osa on ise jahimehed ja seetõttu ise nad probleemi lahendada ei saa. Jahindusorganisatsioonide huvi neile kohustusi seadvate jahimaakasutuse lepingute sõlmimiseks väga tagasihoidlik. Seega tuleks koprapüük suurel osal maaomanikel (eriti väikemaaomanikel) tellida rahalise tellimustööna. Seejuures osadel juhtudel maaomanik ise ei pruugigi olla maaparandussüsteemidest kasusaaja vaid ta peab taluma eesvoolu omal maal. Kopraprobleemi lahendus maaparandussüsteemides peab olema kompleksne ja selleks koostati 2022-23 kopra kaitse ja ohjamise tegevuskava ja selle alusel muudatusettepanek jahieeskirja muutmiseks. Paraku 2023 aasta juulis vastu võetud jahieeskirja muudatus, mis oleks võimaldanud maaparandussüsteemides aastaringset koprajahti muudeti juulis tagasi ja selle käigus piirati ka koprale jahipidamise võimalusi. Seejuures Regionaalministeerium tegi ettepaneku veelgi enam koprajahti piirata.</p> <p>Sellega seoses ei toeta me eelnõu ettepanekut ja seniks kuni kobraste osas on leitud mõistlikud lahendused tuleks senise seaduse sõnastusega jätkata.</p>	<p>Selgitatud. Eelnõust on kavandatud § 49 lõike 8 muudatus välja jäetud. Riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolul korraldab hoiutõid, sealhulgas koprapaisude eemaldamist MaRu. Koprapaisude eemaldamine annab oodatud tulemuse üksnes siis, kui kopralt puudub võimalus paisu uuesti rajada. Selleks tuleb koprad kas välja püüda või küttida. JDM juhtis tähelepanu 08.06.2025 aastal jõustunud jahiseaduse muudatusele, mille kohaselt korraldab Keskkonnaamet jahipidamist uluki tekitatud kahju vältimiseks.</p>
6.5	<p>Eelnõu § 8¹ (2) sätestatakse: „Üksikrajatis on eraldiseisev maaparandussüsteemi rajatis, välja arvatud eesvool ja reguleeriv võrk, mis ei asu väikesüsteemil ega polderkuivendussüsteemil.“ Ebaselge, miks on väikesüsteemil ja poldril välistatud nn. tavaline üksikrajatis.</p>	<p>Arvestatud ja vastavalt eelnõud muudetud ja seletuskirja täiendatud. Võrdsustasime väikesüsteemil paikneva üksikrajatise nõuded väikesüsteemi, mis ei paikne avalik-õiguslike kitsendustega alal, nõuetega. Muutsime tabelit 1 – vt seletuskiri.</p>

	<p>Väikesüsteemi mõiste laiendamiseks, võttes aluseks suuruse kuni 50 ha, suureneb nende arv oluliselt, moodustades maaparandussüsteemide arvust 54%, pindalaga kokku 155 tuhat ha. Suure tõenäosusega on nende hulgas nii kuivenduskraavidega kui ka drenaažiga maaparandussüsteeme, kus võib tekkida vajadus rajada mahasõiduks truupe, neelukaevusid või keskkonnakaitserajatisi,</p> <p>Ettepanek sõnastada lõige 2 järgnevalt: Üksikrajatis on eraldiseisev maaparandussüsteemi rajatis, välja arvatud eesvool, reguleeriv võrk ning polderkuivendussüsteemi kaitsetamm ja pumbajaam.</p>	<p>Lisaks on arvestatud ettepanekutega, mis puudutavad üksikrajatise definitsiooni. Eelnõus antakse üksikrajatisele järgmine definitsioon: „Üksikrajatis on eraldiseisev olemasoleva maaparandussüsteemi rajatis, välja arvatud eesvool, drenaažisüsteemi kuuluv rajatis ning polderkuivendussüsteemil asuv kaitsetamm ja pumbajaam.“. See tähendab, et üksikrajatisena käsitletakse ka polderkuivendussüsteemil paiknevaid üksikuid rajatisi, välja arvatud polderkuivendussüsteemi kaitsetamm ja pumbajaam.</p>
6.6	<p>EN- s on üksikrajatis rohkem reguleeritud kui väikesüsteem. SK tabeli 1 alusel on vajaliku dokumentatsiooni osas pingerida: maaparandussüsteem, üksikrajatis, väikesüsteem ehk väikesüsteemi puhul on vajalik dokumentide hulk väiksem kui üksikrajatise korral. Kuidas on reguleeritud olukord kui väikesüsteem sisaldab üksikrajatisi või rekonstrueerimistööde käigus rajatakse truupe, kaevusid vm. 50 ha suurune maaparandussüsteem neid kindlasti sisaldab. EN kohaselt üksikrajatis ei asu väikesüsteemil. Seega väikesüsteemi eesvoolul oleva truubi rekonstrueerimiseks on vaja vähem dokumente kui muul maaparandussüsteemil. Samas võib see trupup mõjutada mitmeid kinnisasju.</p>	<p>Arvestatud ja vastavalt eelnõud muudetud ja seletuskirja täiendatud. Vt ka eelmist vastust! MaaParSi eelnõus sätestatakse: „Üksikrajatis on eraldiseisev olemasoleva maaparandussüsteemi rajatis, välja arvatud eesvool, drenaažisüsteemi kuuluv rajatis ning polderkuivendussüsteemil asuv kaitsetamm ja pumbajaam.“.</p>
6.7	<p>6.7.1 Eelnõuga tuuakse sisse lisaks ehitusloale ehitusteatis mõiste eesmärgiga vähendada halduskoormust. See on tänuväärne muudatus, kuid tekstiga tutvumisel tekkisid järgmised küsimused: Ehitusteatis korral ei ole riigilõivu, eelnõu § 20¹. Maaparandussüsteemi ehitamisest teavitamine, lõike 13 kohaselt võib ehitusteatis menetlemise protseduur muutuda ehitusloaks. Riigilõivuseaduse § 235⁶. Maaparandussüsteemi ehitusloa andmine - Maaparandussüsteemi ehitusloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 20 eurot. Kehtivas seaduses koos ehitusloa taotlusega esitatakse andmed riigilõivu tasumise kohta. Eelnõus selle kohta tegevuse protseduur puudub.</p> <p>6.7.2 Teine märkus on seotud ehitusteatisega esitatavate andmetega ja tegevuste tähtaegadega. Eelnõu § 20¹. Maaparandussüsteemi ehitamisest</p>	<p>6.7.1 Arvestatud. Riigilõivust loobumiseks on eelnõus arvestatud: MaaParS § 22, kus oli reguleeritud riigilõiv, on tunnistanud kehtetuks.</p> <p>Lisame riigilõivuseaduse muudatuse: § 4. Riigilõivu seaduse muutmise Riigilõivuseaduse 8. peatüki 11. jao 2. jaotis tunnistatakse kehtetuks.</p> <p>Põhjendus: Kuna loobume ehitusloa taotlusest ning ehitusloa andmine ei ole üheselt etteaimatav ja neid antakse vähe (edaspidi veelgi vähem üksikrajatiste ja väikesüsteemi lihtsustuste ning väikesüsteemi määratluse muudatuse tõttu), siis me ei pea riigilõivu vajalikuks.</p> <p>6.7.2 Mitte Arvestatud, kuid antud probleemile teine lahendus.</p>

	<p>teavitamine, lõikega 1 fikseeritakse projekteerimistingimuste kehtivusaeg, mille jooksul tuleb esitada ehitusteatis vähemalt kümme päeva enne kavandatava ehitamise algust. Tegelik alguseni on lõike 10 alusel on aega kuni seitse aastat. Siin võib tekkida probleem riikliku järelevalve teostamise osas – puudub info tegeliku aja kohta. Vastuolu lõike 1 tähtaja ja lõike 2 punktidega 7 ja 8: Ehitusteatises märgitakse maaparandussüsteemi ehitaja, omanikujärelevalve (OMJ) tegija ja vastutava spetsialisti andmed. Ühelt poolt ehitusteatis menetlemine üleminekul ehitusloaks võib kesta kuni 60 päeva või lõppeda keeldumisega, teiselt poolt ebasobivate ilmastikuga seotud ehitustingimuste korral või rahastuse allika saamisega seoses ehitajaga ja OMJ töövõtulepingu sõlmimine või kuni 7 aastat enne ehitus algust on ebareaalne, märke ehitusteatises saab olla formaalne, tegelikkusele mittevastav. Kehtivas seaduses on see lahendatud ehitusloa taotlusele järgneva ehituse alustamise teatisega.</p> <p>Ettepanek: tuua eelnõusse tagasi kehtivas seaduses olev Ehituse alustamise teatisega seotud protseduur, muutes eelnõu asjakohaseid paragrahve.</p>	<p>Meile on oluline mitte ehitamise alustamine, vaid lõpetamine. Oluline on, et ehitusõiguse algus on kõigile üheselt arusaadav. Seitsme aasta jooksul peab olema süsteem valmis ehitatud.</p> <p>Ehitusteatisel alusel võib maaparandussüsteemi ehitada seitsme aasta jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 10 sätestatud juhul ehitusteatis esitamisest või lõikes 11 sätestatud juhul Maa- ja Ruumiameti teavituse esitamisest. Varem pidi ehitamist alustama kahe aasta jooksul ja võis ehitada kuni 7 aastat. Kui ei olnud alustatud kahe aasta jooksul, siis ei võinud enam ehitamist alustada. Nüüd on lubatud alustada ka hiljem kui kahe aasta jooksul, kuid ehitamine peab olema lõpetatud endiselt seitsme aasta jooksul. Seega varem võis teatis esitamise järgselt olla aega tegeliku ehituse alguseni kuni kaks aastat, nüüd 7 aastat miinus ehitamisele kuluv aeg.</p> <p>vt ka MaRu_9.2</p> <p>Muudame eelnõud selliselt, et ehitusteatis ei pea sisaldama ehitaja ja omanikujärelevalve tegija andmeid. Sellisel juhul tuleb need andmed esitada vähemalt kolm päeva enne ehitamise alustamist.</p> <p>Ehitusteatis esitamisel ei ole teatis esitajal veel selge, kas ta saab üldse ehitamist alustada, sest MaRu võib ka keelduda ehitusloa andmisest. Seega ehitusteatis esitamise ajaks pea teataja sõlmima ehitaja ja omanikujärelevalve tegijaga lepingut, kuid sellisel juhul tuleb tal need andmed esitada hiljem, vähemalt kolm päeva enne ehitamisega alustamist.</p> <p>Lisame § 20¹ sätte:</p> <p>(3) Kui ehitusteatis esitamise ajaks ei ole käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 7 või 8 nimetatud andmed teada, esitatakse need hiljemalt kolm päeva enne maaparandussüsteemi ehitamise alustamist.</p>
6.8	<p>Ettepanek täiendada eelnõu termini „maaparandussüsteemi piir“ täpsustamisega. Piir määrab maaparandussüsteemi/ehitise pindala. Praktikasse selle tõlgendamisel on olnud probleeme ja küsimus tõstatas ka eelnõud tutvustavas infotunnis. Põllumajandusmaal fikseeriti ehitise piir enne 90-ndaid joonisel vastava tingmäärgiga, mis paiknes vahetult piirdekraavi ääres või drenist poole arvutusliku vahemaad võrra väljaspool. Nüüdisajal on erametsa puhul on</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>See on maaparanduse rakenduslik küsimus, ega vaja seaduses reguleerimist, sest süsteemid arvestavad valgala põhimõtet ja maaparandussüsteemi piir on paika pandud maaparandussüsteemi projekteerimisega, mis on kooskõlas maaparandusseadusega.</p> <p>Drenaažisüsteemi piiri määramine on reguleeritud maaeluministri 6. mai 2019. a määruse nr 45 „Maaparandussüsteemi projekteerimismid“ § 15 lõikega 8 (ehk</p>

	<p>olnud erinevaid tõlgendusi, eriti valikuivenduse puhul üksiku kraaviga. Peale selle kasutatakse keskkonnamõju hindamisel ettevaatusprintsipiibist lähtudes ning tuginedes ühele rabas tehtud uuringule kuni 400 m mõjutsooni.</p> <p>Ettepanek§ X. Maaparandussüsteemi piir</p> <p>(1) Maaparandussüsteemi piir määratakse rajatiste – sealhulgas kuivenduskraavide, dreenaaritorustike, eesvoolude ja muude süsteemi osade – paiknemise alusel.</p> <p>(2) Maaparandussüsteemi piir ei tähenda automaatselt süsteemi hüdroloogilise mõju ulatust väljaspool rajatistega hõlmatud ala.</p> <p>(3) Hüdroloogilise mõju ulatus tehakse kindlaks eraldi hindamise või projekti alusel, kui see on vajalik õiguste ja kohustuste määramiseks.</p>	<p>normide lisa 2 kohase joonisega 3 „Dreenaarisisüsteemi rajatiste vastastikused vahekaugused“). Kraavkuivendusega süsteemi piiri määramisel saab lähtuda analoogsetest põhimõtetest (st piirdekraav on MPS-i piiril, ½ drenide vahekauguse kaugusel).</p> <p>Me ei pea vajalikuks täpsustada eelnõud terminiga „maaparandussüsteemi piir“.</p> <p>Piirdekraavi eesmärk on kuivendamata maa-alalt valguga pinnavee (näiteks rabavee) kuivendatud alale (näiteks heina- ja karjamaale), vahel ka juurde valguga põhjavee ärajuhtimine. Kuigi kõik kraavid on sõltumata nimetusest oma olemuselt ühesugused, siis nende tähendus on erinev.</p> <p>Piirdekraavil on küll sarnaselt kuivenduskraavile mõlemale poole kraavi kuivendav mõju, mille ulatus sõltub pinnasest ja kraavi sügavusest (põllumajandusmaal mõlemale poole arvutuslikult kuni 15 m), kuid piirdekraavist väljapoole olevat mõjuala ei loeta maaparandussüsteemiks. Seda eriti juhul, kui maakasutus teisel pool piirdekraavi erineb maaparandussüsteemi maakasutusest – näiteks raba, (kuivendamata) mets, elamumaa.</p> <p>Nõustume, et maaparandussüsteemi piir ei kattu alati süsteemi hüdroloogilise mõju ulatusega väljaspool rajatistega hõlmatud ala (näiteks piirdekraavi olemasolul). Samuti nõustume, et hüdroloogilise mõju ulatus tuleb teha kindlaks eraldi hindamise või projekti alusel, kuid seda üksnes siis, kui see on vajalik õiguste ja kohustuste määramiseks.</p>
6.9	<p>Eelnõus, näiteks § 30¹, kasutatakse nõuetekohase ehitamise lõpetamisel juriidilist lausekonstruktsiooni „võib alustada maaparandussüsteemi kasutamist“. See kohaldub näiteks hoonetele, kuid antud kontekstis ei ole praktilise olukorraga kooskõlas, kuna otsesest kasutamise algust ei saa fikseerida- vesi voolab maalt ära, kui see on maaparandussüsteemi kaudu võimalik.</p> <p>Vastuolu lahendamiseks teeme ettepaneku kasutada § 301 lg 5 lõpus lauseosa „,loetakse kasutusluba antuks“ ja lg 7 lõpus „antakse kasutusluba“. Sama põhimõtet tuleks kasutada kogu eelnõu ulatuses.</p>	<p>Arvestatud</p> <p>Täpsustame sätet. Saame aru, et vesi võib juba voolata, mistõttu kasutame asjakohastes sätetes „võib maaparandussüsteemi kasutada kasutusteatise alusel“. Me ei kasuta siin „loetakse kasutusluba antuks“, et oleks selge, et sellisel juhul toimub kasutamine teatise, mitte loa alusel. Teatise esitamine ei lõppe alati loa andmisega.</p>
6.10	<p>§ 50⁴ pealkirja sõnastusest on raske aru saada. Rõhud on nagu valed. Kõlama jääb, et maaparandussüsteem tuleb rekonstrueerida mingi kooskõlastuse või nõusoleku saamiseks.</p> <p>Sõnastada võiks põhimõttel: „Maaparandussüsteemi rekonstrueerimine</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Lihtsustame pealkirja sõnastust.</p> <p>„Maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse puhul maaparandussüsteemi rekonstrueerimine või uuendamine“.</p>

	või uuendamine tingituna maaparandussüsteemi mõjutavast muust tegevusest. “ Või midagi analoogset.	
6.11	<p>EN § 53 lg 8¹ sätestatakse, et lisavett juhtiv isik osaleb alates lisavee juhtimiseks kasutatava rajatise ühendamisest eesvoolu või kuivenduskraaviga selle maaparandussüsteemi maaparandushoiukulude katmisel. Ilmselt ei peeta silmas, et see saab toimuda enne seaduse jõustumist toimunud hoiutööde korral. Selle võiks seletuskirjas selguse huvides välja tuua. Lisavett juhtiv isik ei osale maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu hoiukulude katmisel, vaid ainult vett vastuvõtva veejuhtme juures.</p> <p>Ettepanek lõikes 8¹ asendada sõnad „selle maaparandussüsteemi“ tekstiga „nende veejuhtmete“. Lõikes 9¹ kas kustutada sõna „maaparandussüsteem“ (maaparandusühistu korral avab hoiutööde sisu lg 10 viidatud määrus) või asendada analoogselt ülaltooduga.</p>	<p>Antud selgitus.</p> <p>Kavandatud muudatusest loobutakse, sest eelnõu § 53 lõike 8¹ kohta tehti ettepanekuid, mis eeldavad lisavee juhtimise maaparandushoiukulude katmise osas täiendavat analüüsi. Jätkatakse tänase praktikaga, kus lisavee juhtimise maaparandushoiukulude katmine on maaparandusseaduses reguleeritud üksnes maaparandusühistute puhul. Seejuures ei ole keelatud kulusid hüvitada ka siis, kui tegemist ei ole ühistuga.</p>
6.12	<p>Seletuskirjas Lk 11 esimeses lõikes on väide „.....tänapäeval uusi maaparandussüsteeme ei rajata...“ See on liialt pretensioonikas, ega arvesta olukorda, kus sademete kogused ajas suurenevad. Ka ei tugine see seisukoht EN tekstile. Võiks lisada „üldjuhul“ või midagi samaväärset.</p>	Arvestatud.
7 Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda Keskus (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 19.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-7)		
7.1	<p>MaRu omal algatusel maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemine</p> <p>Eelnõu kohaselt saab Maa- ja Ruumiamet (edaspidi MaRu) algatada maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise menetluse maaomaniku taotluseta ja avaliku huvi puudumiseta. Seda juhul, kui MaRu on tuvastanud, et maaparandussüsteem on iganenud või lagunenuk või muul põhjusel kaotanud olulise osa oma toimimisvõimest. Mõistame, et on olukordi, kus maaomanik ei ole taotlenud maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemist, kuid muutunud maakasutus ei võimalda enam maaparandussüsteemi või selle osa toimimist. Samas tähendab maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemine, et süsteemi kaitse ja korrashoiu kohustus lõpeb, mis võib oluliselt mõjutada maaomaniku vara väärtust ja maa kasutusvõimalusi. Seetõttu leiame, et sellistes olukordades tuleb tagada</p>	<p>Selgitatud. Arvestatud osaliselt</p> <p>Maaparandussüsteemi kasutusotstarve loetakse lõppenuks, kui maaparandussüsteem on iganenud või lagunenuk või muul põhjusel kaotanud osa oma toimimisvõimest või kui kasutusotstarbe lõppenuks lugemise vajadus tuleneb avalikust huvist (§ 54 lg 1). Seega ei ole ka praegu kehtiva seaduse alusel välistatud MaRu algatatud menetlus.</p> <p>Kui maaparandussüsteem on ilmselgelt kaotanud oma toimimisvõime (näiteks toimiva, mitte kavandatava kaevanduse maa-ala, juba ehitatud uusarendus), siis ei ole maaomanike kaasamine vajalik. Muul juhul tuleb MaRu-l hea halduse põhimõttel maaomanikke kaasata.</p> <p>Kui aga alles kavandatakse kaevandust võid muud ehitist, siis kaasab maaomanikke menetlusse loa andja (kaevandusloa andja, ehitusloa andja, planeeringu korraldaja).</p>

	<p>maaomanikele õigus olla kaasatud MaRu algatatud menetlusse ja soovi korral esitada oma seisukohad. Kui maaomanik soovib lagunenuid süsteemi siiski korrastada, tuleks anda mõistlik tähtaeg süsteemi korrastamiseks, enne kui kasutusotstarve saab lõppenuks lugeda. Palume eelnõus selgitada, kas ja millisel viisil on plaanitud kaasata maaomanikke sellesse protsessi.</p>	
7.2	<p>Riigi poolt korras hoitavate ühiseesvoolude hooldamine Eelnõu sätestab, et ühiseesvoolu korrashoidu korraldavad maaparandussüsteemi omanikud omavahelise kokkuleppe alusel. Praktikaks on riigi poolt korras hoitavate ühiseesvoolude ja kraavide hooldamine põllumajandustootjate jaoks probleemne. Olukord, kus riigi kraavide hooldamise eest vastutavad erinevad omanikud (MaRu, Transpordiamet jne) ja kus hooldamine toimub pikkade intervallide järel (MaRu käib üle vähemalt 1 kord 6 aasta jooksul), tähendab, et hooldamine on puudulik ja sageli teeb maakasutaja (põllumajandustootja) hoiutööd ise ära. Samal ajal maksab tootja kõrget maarenti, riik omanikuna aga ei taga maaparandussüsteemide õigeaegset korrashoidu. Hooldamata ühiseesvoolud ja kraavid aga halvendavad oluliselt maaharimise tingimusi ning pärsivad toimivate maaparandussüsteemide tööd. EPKK teeb ettepaneku kaaluda probleemi käsitlemist eelnõu tasandil, sätestades selge alus, mis võimaldab maakasutajal, kes riigi eest hoolduskohustust täidab, saada riigilt hoolduskulude hüvitamist või tasaarvestust maarendiga.</p>	<p>Selgitatud Kehtiva maaparandusseaduse § 49 lg 3 kohaselt võib riik MaRu kaudu korras hoida üle 10 km² suuruse valgalaga eesvoole selleks riigieelarvest eraldatud vahendite eest. Maaomaniku või isiku, kes rendilepingu alusel täidab maaomaniku ülesandeid, kohustus on kõrvaldada väiksemad voolutakistused (MaaparS § 49 lg 5). MaRu korraldab töid seal, kus need on vajalikud ja kus ollakse probleemidest teadlikud kas ametniku tehtud ülevaatus käigus või maaomanikelt laekunud info põhjal. MaRul on välja töötatud riigi poolt korras hoitavate ühiseesvoolude hoiutööde tegemise järjestamise metoodika, mis lähtub järgmistest prioriteetidest: 1) eesvoolul või selle rajatisel kõrvaldatakse otsene avarii- või üleujutusohu; 2) hoiutööd tehakse eesvoolul, mille mõjupiirkonnas paikneb Euroopa Liidu kaasrahastamisega korraldatav maaparandussüsteem; 3) hoiutööd tehakse väga halvas, halvas ja kesises (looduslikud) seisundis ja halvas ja kesises seisundis (tugevasti muudetud vooluveekogud) eesvooludel; 4) hoiutööd tehakse eesvooludel, mis on eesvooluks tegusate ühistute, aktiivsete põllumajandustootjate või metsakasvatavate eesvooludele; 5) hoiutööd tehakse muudel eesvooludel. Oluline on maaparandusprobleemide korral kohe MaRu teavitada, et ta saaks riigi poolt korras hoitavatel eesvooludel hoiutööde tegemist korraldada või maaparandussüsteemidel teha riiklikku järelevalvet. Teine olukord on, kui maaomanik annab maakasutajale oma maad, kus paikneb maaparandussüsteem, rendile ja sel juhul tuleb omavahel kokkuleppele saada maaparandustööde kulude hüvitamises. Maaparandusseadus ei sätesta, millised on maaomaniku (riik) ja rentniku vahelised lepingutingimused, need on kokkuleppelised ja tuleb sätestada rendilepingus, arvestades võlaõigusseadusest tulenevaid nõudeid. Näiteks tänastes riigimaade rendilepingutes on ette nähtud võimalus tavapärasest korrashoidu ületavate parenduste jaoks tehtud kulutuste</p>

		<p>hüvitamine rentnikule pärast parendustööde tegemist. Kulutused tasaarvestatakse järelejäänud renditasude perioodidega. Seejuures tuleb rentnikul esialgu tööde eest ise tasuda ehk rentnikule ei maksta tehtud tööde eest arve alusel raha välja, vaid tasaarvestatakse järelejäänud renditasu perioodidega. Probleemkohaks võib siin saada rendilepingu lõppemise tähtaeg. Võib juhtuda, et tööde maksumus ei kata ära järelejäänud renditasu perioode ehk renditasuga ei saa rohkem tasaarvestada kui on järelejäänud tasu perioode. Maakasutaja peab pöörduma maaomaniku poole ja koostöös leidma sobiva lahenduse maaparandustööde korraldamises.</p>
7.3	<p>Mõiste „oluline muutmine“ üldparameetrite kontekstis Eelnõu sätestab maaparandussüsteemi üldparameetrid (pindala, reguleeriva võrgu pikkus, kuivendus- või niisutusviis, kuivendusintensiivsuse aste) ning seob nende „olulise muutmise“ rekonstrueerimise mõistega. Samas ei ole eelnõus ega seletuskirjas defineeritud, mida „oluline muutmine“ tähendab. Seletuskirjas on osutatud, et see jääb projektipõhiseks hindamiseks MaRu poolt. Toetame paindlikkuse jätmist ning projektipõhise lähenemise võimaldamist. Kuid palume kaaluda seletuskirja täiendamist selgitavate suuniste või näidetega, millised muutused loetakse olulisteks ja millised mitte. See võimaldaks maaomanikul juba projekti koostamise etapis selgemalt hinnata kavandatava muutuse olulisust ning tagaks parema õigusselguse.</p>	<p>Mitte arvestatud. Selgitatud. Eelnõu ei muuda kehtivat seadust selles osas. „Oluline muutmine“ oli juba varem defineerimata. Eelnõu toob välja üksnes üldparameetrid, mille olulist muutmist tuleb jälgida. Seega eelnõu lihtsustab arusaamist sellest, mida pidada uuendamiseks ja mida juba rekonstrueerimiseks. „Olulist muutmist“ ei ole võimalik selliselt defineerida, et see kohalduks kõikides olukordades mõistlikult ja ühetaoliselt. Kui näiteks defineerida maaparandussüsteemi pindala ja reguleeriva võrgu pikkuse muutuse protsendi kaudu, siis näiteks kui muudetakse kõiki üldparameetreid, siis saavutatakse oluline muutmine juba väiksema protsendi muudatustega.</p>
7.4	<p>Menetlustähtaegade pikenemine Eelnõu pikendab ehitusloa menetlustähtaega 30 päevalt 60 päevale ja muu tegevuse menetlustähtaega 10 päevalt 30 päevale. Mõistame, et pikem tähtaeg võimaldab MaRu-l kõik osapooled nõuetekohaselt kaasata, kuid juhime tähelepanu, et põllumajandustootjate jaoks on maaparandussüsteemide ehitamine ja rekonstrueerimine sageli ajakriitiline, kuna tööd tuleb teha kindlal aastaajal (vegetatsiooniperioodi välisel ajal). Seetõttu teeme ettepaneku kaaluda, kas menetlustähtaegade puhul on võimalik kiirendatud menetlus juhtudel, kus ehitamisega ei kaasne avalik-õiguslikke kitsendusi ega kolmandate isikute kaasamisvajadust. See aitaks vältida olukorda, kus menetluse pikenemine</p>	<p>Selgitatud Hea haldus eeldab seda, et menetlustoimingud tehakse viivituseeta, kuid mitte hiljem kui seaduses või määruses sätestatud tähtaja jooksul (HMSi § 5 lõige 4). Hea halduse tava kohaselt teeb haldusasutus otsuse esimesel võimalusel, mitte ei oota seaduses sätestatud tähtpäeva saabumist. Juhul, kui avalik-õiguslikke kitsendusi ei ole ja kolmandaid osapooli ei ole vaja kaasata, tekibki võimalus otsustuse tegemiseks märgatavalt varem kui seda võimaldaks loa andmise tähtpäev. Seetõttu me ei pea vajalikuks erinevaid tähtaegu seada.</p>

	põhjustab tööde edasilükkumist järgmisesse hooaega.	
7.5	<p>Üksik veejuhe ja maaparandussüsteemide registrist kustutamine</p> <p>Eelnõu kohaselt ei moodusta üksik veejuhe enam maaparandussüsteemi ning üksik veejuhe loetakse maaparandussüsteemiks kuni maaomanik on taotlenud registrist andmete kustutamist. EPKK peab oluliseks, et maaomanikke teavitatakse võimalusest taotleda üksiku veejuhtme andmete kustutamist registrist ning seejuures selgitatakse, millised on kustutamise tagajärjed.</p>	<p>Segitatud</p> <p>Maaparandussüsteemide registrisse on kantud maaparandussüsteemina 25 üksikut veejuhet, mistõttu ei ole maaomanike teavitamine keeruline ja MaRu võib maaomanikke teavitada võimalusest taotleda üksiku veejuhtme andmete kustutamist registrist ning seejuures selgitada, millised on kustutamise tagajärjed. Seaduse tasandil ei pea me vajalikuks seda sätestada.</p>
<p>8 Eesti Erametsaliit (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 19.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-8)</p>		
8.1	<p>Üksik veejuhe võib moodustada maaparandussüsteemi</p> <p>Eelnõu § 1 lg 2 soovitakse sätestatakse, et üksik veejuhe (kraav) ei moodusta maaparandussüsteemi. MSR - st väljaarvamine ei tähenda, et seda veejuhet ei ole olemas ja et tal seetõttu puuduks viljelusväärtust tõstev kuivendusmõju. Ka üksiku kraavi rajamine on seaduse § 2 tähenduses maaparandus.</p> <p>Seletuskirjas lk 12 on eelnõu koostajad asunud samale seisukohale, väites, et „üksiku kraavi rajamist väljaspool maaparandussüsteemi maa - ala ei saa käsitleda üksikrajatise rajamisena, sest sellega suureneb maaparandussüsteemi maa - ala, mis on maaparandussüsteemi oluline muutmine.“ Samuti on ebaselge olukord kui keegi kuivendab „üksiku te“ kraavidega kogu oma kinnistu.</p> <p>Teeme ettepaneku maaparandusseaduse § 4 lg 1 jätta muutmata .</p>	<p>Segitatud</p> <p>Nõustume, et üksik kraav on samuti (jätkuvalt) kuivendav rajatis ka siis, kui see ei ole maaparandussüsteemide registrisse kantud ning sellel on viljelusväärtust tõstev kuivendusmõju. Leiame, et sellise üksiku kraavi kuivendav mõju on minimaalne ning ei vaja maaparandusseadusega reguleerimist. Sellisel üksikul kraavil saab hoiutöid korraldada maaomanike omavahelise kokkuleppe alusel.</p>
8.2	<p>Eelnõu § 1 p 60 soovitakse kobraste tekitatud paisude probleem riigi poolt hooldatavates eesvooludes seada maaomaniku kohustuseks. St seaduseelnõu järgi hakkaks MARU tegema maaomanikele, kelle maad läbib riigi poolt hooldatav eesvool , ettekirjutusi kobraste väljapüüdmiseks. Kui maaomanik jahi korraldamisega hakkama ei saa, tekib tõenäoliselt võimalus ka sunniraha määramiseks. Koprakahjustuste probleem eesvooludes on kahtlemata kallis ja lahendamist vajav, koprapaisude alla võtmine ilma kobraste väljapüügita mõttetut tegevus. Paraku ei ole maaomanikele väljapüüdmise kohustuse seadmine lahendus, sest väga väike osa maaomanikest on ise jahimehed ning seetõttu nad ise seda probleemi lahendada ei saa.</p>	<p>Selgitatud</p> <p>Riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolul korraldab hoiutöid, sealhulgas koprapaisude eemaldamist MaRu. Koprapaisude eemaldamine annab oodatud tulemuse üksnes siis, kui kopralt puudub võimalus paisu uuesti rajada. Selleks tuleb koprad kas välja püüda või küttida. JDM juhtis tähelepanu 08.06.2025 aastal jõustunud jahiseaduse muudatusele, mille kohaselt korraldab Keskkonnaamet jahipidamist uluki tekitatud kahju vältimiseks.</p>

	<p>Kahjuks on tänaseni jahindusorganisatsioonide huvi neile kohustusi seadvate jahimaakasutuse lepingute sõlmimiseks väga tagasihoidlik. Seega tuleks koprapüük suurel osal maaomanikel (eriti väikemaaomanikel) tellida rahalise tellimustööna. Seejuures ei pruugi maaomanik ise ollagi maaparandus-süsteemidest kasusaaja, vaid peab taluma eesvoolu omal maal.</p> <p>Kopraprobleemi lahendus maaparandussüsteemides peab olema kompleksne, selleks koostati 2022-2023 kopra kaitse ja ohjamise tegevuskava ning selle alusel ka muudatusettepanek jahieeskirja muutmiseks. Paraku 2023. aasta juulis vastu võetud jahieeskirja muudatus, mis oleks võimaldanud maaparandus-süsteemides aastaringset koprajahti, muudeti juulis tagasi ja piirati ka koprale jahipidamise võimalusi. Seejuures tegi Regionaalministeerium ise ettepaneku veelgi enam koprajahti piirata. Peame ebaõiglaseks seada koprajahi või kopra väljapüügi korraldamine maaomanike kohustuseks ning kutsume üles probleemi lahendamiseks tegema laiemat koostööd Kliimaministeeriumi, maaomanike ja jahindusorganisatsioonidega.</p> <p>Teeme ettepaneku jätta maaparandusseaduse § 49 lg 8 muutmata kuni kobraste küttimise osas on leitud mõistlikud lahendused.</p>	
<p>9 Maa- ja Ruumiamet (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 23.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-9)</p>		
<p>9.1</p>	<p>Punkti 5 kohaselt täiendatakse seadust paragrahviga 8¹ ning lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:</p> <p>„(2) Üksikrajatis on eraldiseisev maaparandussüsteemi rajatis, välja arvatud eesvool ja reguleeriv võrk, mis ei asu väikesüsteemil ega polderkuivendussüsteemil.“.</p> <p>Palume eelnõu seletuskirjas selgemalt lahti kirjutada, kuidas täpsemalt üksikrajatist defineeritakse (näiteks: teine samaliigiline üksikrajatis ei tohi asuda samal eesvoolu kraavil). Mõistame, et seda ongi kõige lihtsam selgitada konkreetsete juhtumite põhjal, kuid hilisemate vaidluste ärahoidmiseks on oluline luua selgus.</p>	<p>Mitte arvestatud</p> <p>Üksikrajatise mõiste on antud sättes toodud. Korraga võib rajada ka mitu üksikrajatist. Rõhutame, et kuigi teatud üksikrajatise ehitamiseks on nõutud vaid ehituskava ja ülejäänud üksikrajatiste puhul tuleb ainult kasutamisest teavitada, kehtivad üksikrajatise ehitamisel kõik maaparandussüsteemi ehitamise nõuded. Selles osas ei ole tehtud üksikrajatise ega ka väikesüsteemi ehitamisel erisusi nõ suurest süsteemist.</p>
<p>9.2</p>	<p>Punkti 17 kohaselt täiendatakse seadust paragrahviga 20¹ järgmises sõnastuses:</p> <p>„§ 20¹. Maaparandussüsteemi ehitamisest teavitamine</p>	<p>2 muudatust:</p> <p>9.2.1 Arvestatud</p> <p>Vaata ka märkus EMPS_6.7</p> <p>Muudame eelnõud selliselt, et ehitusteatist ei pea sisaldama ehitaja ja omanikujärelevalve tegija</p>

<p>(1) Maa- ja Ruumiametile tuleb kolme aasta jooksul projekteerimistingimuste saamisest arvates vähemalt kümme päeva enne maaparandussüsteemi ehitamise alustamist esitada maaparandussüsteemi ehitusteatis (edaspidi <i>ehitusteatis</i>).</p> <p>(2) Ehitusteatises märgitakse järgmised asjakohased andmed: /.../ 7) maaparandussüsteemi ehitaja andmed; 8) maaparandussüsteemi omanikujärelevalve tegija ja vastutava spetsialisti andmed; /.../</p> <p>(7) Maa- ja Ruumiamet kontrollib ehitusteatis saamisel selle nõuetekohasust ja vajaduse korral muu hulgas seda, kas seoses ehitusteatises märgitud ehitise või ehitamisega tuleb: /.../</p> <p>4) kooskõlastada ehitise või ehitamine asutusega, kelle seadusest tulenev pädevus on seotud ehitusteatis esemega;</p> <p>5) kooskõlastada ehitise või ehitamine Keskkonnaametiga, kui ehitusteatis käsitleb eesvoolu, mis kattub looduskaitseaduse § 51 lõike 2 alusel kehtestatud lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse kuuluva veekoguga;</p> <p>6) esitada ehitusteatis arvamuse avaldamiseks asutusele või isikule, kelle huve kavandatav maaparandussüsteem või selle ehitamine võib mõjutada;</p> <p>7) kaasata menetlusse kinnisasja omanik, kelle kinnisasjale ehitamist kavandatakse, kui taotlust ei ole esitanud kinnisasja omanik, ja vajaduse korral kinnisasjaga piirneva kinnisasja omanik.</p> <p>(8) Kui ei esine ühtegi käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud alust ega käesoleva seaduse § 23 lõikes 3 sätestatud alust, toimetab Maa- ja Ruumiamet ehitusteatis esitajale mõistliku aja jooksul kätte teatis selle kohta, et võib alustada maaparandussüsteemi ehitamist.</p> <p>(9) Kui Maa- ja Ruumiamet on ehitusteatis esitajat teavitanud vajadusest viia ehitamine, ehitusprojekt või ehituskava käesoleva paragrahvi lõike 7 punktides 1–3 sätestatuga vastavusse ja ehitusteatis esitaja on ettenähtud tähtpäevaks ehitamise, ehitusprojekti ja ehituskava nimetatud nõuetega vastavusse viinud ning ei esine ühtegi lõike 7 punktides 4–7 sätestatud alust ega käesoleva seaduse § 23 lõike 3 punktides 2–10 sätestatud alust, toimetab Maa- ja Ruumiamet ehitusteatis esitajale mõistliku</p>	<p>andmeid. Sellisel juhul tuleb need andmed esitada vähemalt kolm päeva enne ehitamise alustamist.</p> <p>Ehitusteatis esitamisel ei ole teatis esitajal veel selge, kas ta saab üldse ehitamist alustada, sest MaRu võib ka keelduda ehitusloa andmisest. Seega ehitusteatis esitamise ajaks ei pea teataja sõlmima ehitaja ja omanikujärelevalve tegijaga lepingut, kuid sellisel juhul tuleb tal need andmed esitada hiljem, vähemalt kolm päeva enne ehitamisega alustamist.</p> <p>Lisame § 20¹ sätte:</p> <p>(3) Kui käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 7 või 8 nimetatud andmed ei ole ehitusteatis esitamise ajaks teada, esitatakse need hiljemalt kolm päeva enne maaparandussüsteemi ehitamise alustamist.</p> <p>9.2.2 Selgitatud Muutsime menetluse sätteid selliselt, et vähendada veelgi MaRu töökoormust, arvestades seejuures, et teatis esitaja halduskoormus ei suureneks. Menetlus vähendab liigset bürokraatiat.</p> <p>(10) Kui Maa- ja Ruumiamet ei teavita ehitusteatis esitajat 30 päeva jooksul ehitusteatis saamisest arvates vajadusest viia ehitamine, ehitusprojekt või ehituskava käesoleva paragrahvi lõike 7 punktides 1–3 sätestatuga vastavusse ja käesoleva paragrahvi lõike 7 punktide 4–7 kohase kooskõlastuse või arvamusega ei esitata lisatingimusi ning ei esine ühtegi käesoleva seaduse § 23 lõike 3 punktides 2–10 sätestatud alust, võib alustada maaparandussüsteemi ehitamist ehitusteatis alusel.</p> <p>(11) Kui Maa- ja Ruumiamet on ehitusteatis esitajat 30 päeva jooksul ehitusteatis saamisest arvates teavitanud vajadusest viia ehitamine, ehitusprojekt või ehituskava käesoleva paragrahvi lõike 7 punktides 1–3 sätestatuga vastavusse ja ehitusteatis esitaja on ettenähtud tähtpäevaks ehitamise, ehitusprojekti ja ehituskava nimetatud nõuetega vastavusse viinud ning ei esine ühtegi käesoleva seaduse § 23 lõike 3 punktides 2–10 sätestatud alust, teavitab Maa- ja Ruumiamet ehitusteatis esitajat mõistliku aja jooksul kirjalikult, et võib alustada maaparandussüsteemi ehitamist ehitusteatis alusel.</p>
---	---

	<p>aja jooksul kätte teatise selle kohta, et võib alustada maaparandussüsteemi ehitamist.“.</p> <p>9.2.1 Teeme ettepaneku täpsustada paragrahvi 20¹ lõiget 2, et punktis 7 ja 8 toodud andmed tuleb esitada juhul, kui need on ehitusteatise esitamise ajaks teada ning juhul, kui need andmed ei ole teada, siis tuleb punktis 7 ja 8 toodud teave esitada Maa- ja Ruumiametile vähemalt 3 päeva enne ehitamisega alustamist.</p> <p>Põhjendus. Ehitusteatist esitades ei pruugi olla veel teada, kes on ehitaja ja kes hakkab tegema omanikujärelevalvet. Juhul, kui ehitusteatist kontrollides selgub, et esineb vähemalt üks paragrahvi 20¹ lõike 7 punktides 4–7 sätestatud alustest, muutub menetlus ehitusloa menetluseks ning enamasti ei ole mõistlik taotlejal sõlmida lepinguid ehitaja või omanikujärelevalve teostajaga, kui pole veel teada, milliseks lõplik projekt kujuneb.</p> <p>9.2.2 Samuti palume kaaluda paragrahvi 20¹ lõike 8 otstarbekust ning teeme ettepaneku muuta sama paragrahvi lõike 9 lõpuosa sõnastust alates sõnast „toimetab“ ning sõnastada see järgmiselt:</p> <p>„(9) /.../ , teavitab Maa- ja Ruumiamet ehitusteatise esitajat mõistliku aja jooksul sellest, et võib alustada maaparandussüsteemi ehitamist.“.</p> <p>Põhjendus. Paragrahvi 20¹ lõike 8 tekst kattub sisult lõike 9 sõnastusega. Lõikes 9 nimetatud teatise kättetoimetamine võib tähendada infosüsteemis uue vormdokumendi loomist ehk menetlusele kuluva aja suurenemist. Optimaalsem on genereerida infosüsteemi automaatteade, kui MaRu hinnangul on võimalik ehitamist alustada.</p>	<p>(12) Ehitusteatise alusel võib maaparandussüsteemi ehitada seitsme aasta jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 10 sätestatud juhul ehitusteatise esitamisest või lõikes 11 sätestatud juhul Maa- ja Ruumiameti teavituse esitamisest arvates.</p> <p>(13) Kui käesoleva paragrahvi lõike 7 punktide 4–7 kohase kooskõlastuse või arvamusega esitatakse lisatingimusi või jäetakse ehitusteatis kooskõlastamata, annab Maa- ja Ruumiamet maaparandussüsteemi ehitusloa (edaspidi ka ehitusluba), milles muu hulgas sisalduvad kontrolli tulemusel esitatavad tingimused, või keeldub ehitusloa andmisest. Sellisel juhul teavitab Maa- ja Ruumiamet ehitusteatise esitajat ehitusloa menetluse alustamisest.</p>
9.3	<p>Punktiga 29 täiendatakse seadust paragrahvi 30¹ järgmises sõnastuses:</p> <p>„§ 30¹. Maaparandussüsteemi kasutamisest teavitamine /.../</p> <p>(7) Kui valminud maaparandussüsteem vastab maaparandussüsteemi nõuetele ja on ehitatud ehitusprojekti või ehituskava kohaselt ning ei esine ühtegi käesoleva seaduse § 31¹ lõikes 3 sätestatud alust, toimetab Maa- ja Ruumiamet kasutusteatise esitajale mõistliku aja jooksul kätte teatise selle kohta, et võib alustada maaparandussüsteemi kasutamist.</p> <p>(8) Kui Maa- ja Ruumiamet on kasutusteatise esitajat teavitanud vajadusest viia maaparandussüsteem maaparandussüsteemi nõuetega, ehitusprojekti või ehituskavaga vastavusse ja kasutusteatise esitaja on</p>	<p>Selgitatud</p> <p>Muutsime menetluse sätteid selliselt, et vähendada veelgi MaRu töökoormust, arvestades seejuures, et teatise esitaja halduskoormus ei suureneks. Menetlus vähendab liigset bürokraatiat. Sätete sõnastamisel on lähtutud ehitusteatise menetluse sätetest.</p>

	<p>ettenähtud tähtpäevaks maaparandussüsteemi selle nõuetega, ehitusprojekti või ehituskavaga vastavusse viinud ning ei esine ühtegi käesoleva seaduse § 31¹ lõike 3 punktis 2 või 3 sätestatud alust, toimetab Maa- ja Ruumiamet kasutusteatise esitajale mõistliku aja jooksul kätte teatise selle kohta, et võib alustada maaparandussüsteemi kasutamist.</p> <p>MaRu teeb ettepaneku kaaluda paragrahvi 30¹ lõike 7 otstarbekust ja vajalikkust, sest sätte sõnastus kattub sisult lõikega 8. Märkime, et §-i 30¹ lõikes 8 nimetatud teatise kättetoimetamine võib tähendada infosüsteemis uue vormdokumendi loomist ehk bürokraatia kasvu. Optimaalsem on genereerida infosüsteemi automaatteade, kui MaRu hinnangul on võimalik alustada maaparandussüsteemi kasutamist. Seetõttu teeme ettepaneku loobuda eraldi lõigetest 7 ja 8 ning muuta eelnõu paragrahvi 30¹ lõike 8 lõpuosa ja sõnastada järgmiselt: „/.../ teavitab Maa- ja Ruumiamet ehitusteatise esitajat mõistliku aja jooksul sellest, et võib alustada maaparandussüsteemi kasutamist.“.</p>	
9.4	<p>Punkti 62 kohaselt täiendatakse seadust mh paragrahviga 50³ järgmises sõnastuses: „§ 50³. Maaparandussüsteemi mõjutavast muust tegevusest teavitamine ning selle tegevusega alustamiseks nõusoleku andmine või nõusoleku andmisest keeldumine.“.</p> <p>Teeme ettepaneku paragrahvi 50³ eelnõusse mitte lisada ning täiendada paragrahvi 50¹ selliselt, et juhul, kui maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevus ei eelda sellise loa olemasolu, mida ei anna MaRu või sellise teatise esitamist, mida MaRu ei menetle, võib maaparandussüsteemi mõjutavat muud tegevust teha vaid juhul, kui sellega ei kahjustata maaparandussüsteemi toimimist. Kui maaparandussüsteemi mõjutav tegevus on loetud vähetähtsaks, et seda loastada mõne muu seadusega, ei ole otstarbekas ka Maa- ja Ruumiametil sellise tegevuse jaoks eraldi nõusolekut anda. Sel juhul on kavandatava tegevuse eesmärk seotud mõne muu eesmärgiga kui maaparandussüsteemi parendamine. Sellisel juhul väheneb nõusolekute andmisele kuuluv halduskoormus ning protsess on taotlejale vähem aeganõudev, samas võib mõnevõrra suureneva vajadus maaparandushoiu järelevalve tegemiseks. Tegevus eeldab ühtlasi maaparandussüsteemi omaniku teadlikkust ja vastutustundlikkust.</p>	<p>Selgitatud Paragrahvi sisu MaRu-ga läbi räägitult ümber sõnastatud:</p> <p>(1) Kui maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse kavandamine ei eelda käesoleva seaduse § 50² lõikes 1 nimetatud loa olemasolu või teatise esitamist, esitab nimetatud tegevuse kavandaja Maa- ja Ruumiametile vähemalt kümme päeva enne tegevusega alustamist maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse teatise.</p> <p>(2) Maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse teatise märgitakse: 1) teatise esitaja nimi, kontaktandmed, teatise esitamise kuupäev ja selle esitaja allkiri; 2) tegevusega hõlmatava kinnisasja andmed, sealhulgas katastritunnus; 3) tegevuse eesmärk, sealhulgas tegevuse kirjeldus ja tegevuse elluviimise asukoht kinnisasjal; 4) muud tegevust kirjeldavad andmed.</p> <p>(3) Maa- ja Ruumiamet kontrollib maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse teatise saamisel selle nõuetekohasust ja seda, kas: 1) see tegevus kahjustab maaparandussüsteemi või takistab maaparandussüsteemi</p>

	<p>Maaparandussüsteemide andmed on järjest enam avalikult kättesaadavad kaardirakendustest. MaRu digiteerib ja avalikustab järjepidevalt maaparandussüsteemide teostusjooniseid, et maaomanikel oleks parem ülevaade maaparandussüsteemide rajatiste paiknemisest.</p>	<p>nõuetekohast toimimist ja nõuetekohase hoiutöö tegemist;</p> <p>2) seoses nimetatud teatise märgitud maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevusega tuleb teha muudatusi;</p> <p>3) maaparandussüsteem tuleb rekonstrueerida või seda uuendada.</p> <p>(4) Kui maaparandussüsteemi mõjutav muu tegevus kahjustab maaparandussüsteemi või takistab maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist ja nõuetekohase hoiutöö tegemist, maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevusega seoses on vaja teha muudatusi või maaparandussüsteem rekonstrueerida või seda uuendada, teavitab Maa- ja Ruumiamet maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse teatise esitajat sellest kirjalikult kümne päeva jooksul nimetatud teatise saamisest arvates.</p>
9.5	<p>Punktiga 73 muudetakse paragrahvi 54 lõikeid 2–5 ja sõnastatakse järgmiselt:</p> <p>„(2) Kui maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemist taotleb maaparandussüsteemi omanik, esitab ta Maa- ja Ruumiametile maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise taotluse.</p> <p>(3) Maa- ja Ruumiamet kontrollib käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul kohapeal samas lõikes nimetatud taotluse põhjendatust esimesel võimalusel, kuid hiljemalt ajaks, kui taotluse saamisest on möödunud kuus kuud.</p> <p>(4) Maa- ja Ruumiamet teeb käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise või sellest keeldumise otsuse viie päeva jooksul lõikes 3 nimetatud kohapealse kontrolli tegemisest arvates.</p> <p>/.../</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada paragrahvi 54 lõiget 3 selliselt, et Maa- ja Ruumiametil oleks võimalik teha kohapealseid kontrolli vaid vajadusel ning korrigeerida sellest lähtuvalt ka §-i 54 lõikes 4 toodud tähtaegu.</p> <p>Põhjendus. Näiteks, kui kasutusotstarbe lõppenuks lugemine tuleneb avalikust huvist (planeering vms) ning alles jääva maaparandussüsteemi osa toimima jäämist on võimalik hinnata ka kaardiandmete põhjal, ei ole iga kord vajalik teha kohapealset kontrolli.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Muudame § 54 sätteid selliselt, et see, milliseid toiminguid MaRu teeb kasutusotstarbe lõppenuks lugemise taotluse kontrolli käigus, on MaRu kaalutlus. Maru kontrollib alati taotluse põhjendatust.</p> <p>MaRu teeb kohapealse kontrolli siis, kui kaardiandmete või planeeringu põhjal ei ole kasutusotstarbe lõppemine tuvastatav. Tehnoloogia areng ja kaugseire võimaldab täna tuvastada väga palju välivaatlusi tegemata. Näiteks kui ala on hoonestatud või alal asub kaevandus, siis ilmselgelt ei ole maaparandussüsteem enam toimiv. Seetõttu ei ole välivaatlused alati vajalikud ja peaksid olema vajaduspõhised.</p> <p>Näiteks avaliku huvi korral saab enamasti kasutusotstarbe lõppenuks lugeda kohapealset kontrolli tegemata. Samas võib kohapealne kontroll olla vajalik selleks, et määrata tingimused alles jääva maaparandussüsteemi toimimiseks.</p>
9.6	<p>Punkti 80 kohaselt asendatakse seaduses paragrahvi 69 lõike 5 esimeses lauses sõnad „ning maaparandussüsteemi piiri muutumisel</p>	<p>Mitte arvestatud</p> <p>Pakutud ettepanek vajab põhjalikumat analüüsi. Muudatus mõjutab sihtgruppi ja on ühistule koormav. Ka kehtiva seaduse sõnastuse</p>

	<p>ja maakorraldustoimingu tegemisel“ sõnaga „vajaliku“;</p> <p>Kehtiva MaaParS-i § 69 lõike 5 järgi on maaparandusühistul mh õigus taotlema Maa- ja Ruumiametilt oma tegevuspiirkonna kohta maaparandusühistu tegevuspiirkonna kaardi ja õiendi väljastamist.</p> <p>Mittetulundusühingutes (edaspidi <i>MTÜ</i>) korraldab juhatus mittetulundusühingu liikmete arvestuse ning juhatusel on õigus otsustada, kas tellida liikmete selgitamiseks tegevuspiirkonna kaardi ja õiendi MaRu-st, koostab selle ise või tellib kolmandalt osapoolelt. Õiendi koostamine on MaRu-le liigne halduskoormus, mida saab ühistu ise korraldada. Põhjendatud oleks kui MaRu väljastab tasuta tegevuspiirkonna kaardi ja õiendi vaid ühistu asutamisel ning edasiste iga-aastaste tegevuspiirkonna kaartide ja õiendite koostamise eest peaks MaRu-l olema õigus küsida tasu.</p> <p>Eelnevast tulenevalt teeme ettepaneku täiendada paragrahvi 69 lõigetega 6 ja 7 ning sõnastada need järgmiselt:</p> <p>„(6) Lõikes 5 nimetatud maaparandusühistu tegevuspiirkonna kaardi ja õiendi ettevalmistamine Maa- ja Ruumiameti poolt on tasuline. Tegevuspiirkonna kaardi ja õiendi tasu määr on 35 eurot.</p> <p>(7) Maa- ja Ruumiamet võib käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud tasu kasutada Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri loal oma põhimäärusest tulenevate tegevuste kulude katmiseks.“.</p>	<p>kohaselt on ühistul võimalik koostada õiend ise või tellida see kolmandatelt isikutelt. Õigus küsida õiendi koostamist MaRu-lt jääb eelnõus kavandatud muudatuse kohaselt üksnes üldkoosoleku läbiviimiseks.</p>
9.7	<p>Märgime, et kehtiva MaaParS § 54 lõike 1 kohaselt loetakse maaparandussüsteemi kasutusotstarve loetakse lõppenuks, kui maaparandussüsteem on iganenud või lagunenuks või muul põhjusel kaotanud olulise osa oma toimimisvõimest või kui kasutusotstarbe lõppenuks lugemise vajadus tuleneb avalikust huvist. See tähendab, et kehtiva seaduse kohaselt saab süsteemi maha kanda ainult juhul, kui see tuleneb avalikust huvist on see lagunenuks või iganenud.</p> <p>Palume täiendada eelnõu selliselt, et kui maaomanik ise ei soovi enam oma maal maaparandussüsteemi (näiteks soovib kasutada seda maad päikesepaneelide paigaldamiseks vms), siis oleks tal ka endal võimalik algatada kasutusotstarbe lõpetamine esitades selleks põhjendatud taotluse.</p>	<p>Arvestatud osaliselt – sõna oluliselt võtsime ära.</p> <p>Ettepanek ei ole kooskõlas § 98¹ põhimõtetega, kus olemasolevad metsamaal paiknevad maaparandussüsteemid kantakse ilma maaomaniku taotluseta maaparandussüsteemide registrisse.</p> <p>Kui süsteem on olemas ja toimib, siis on mõistlik hoida seda registris seni kuni pole toimunud muudatusi (maaparandussüsteemi või selle osa toimimisvõime kadumine, avaliku huvi korral muu maakasutus kui maatulundusmaa). Näiteks kui dreeni otsad jäävad õuealadele, siis võib õuealal maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugeda. Kui dreenažiga põllumajandusmaale kavandatakse päikeseparki, on sellel alal toimiv kuivedus</p>

		jätkuvalt vajalik kahel põhjusel. Esiteks selleks, et päikesepark on oma olemuselt ajutine rajatis ja päikesepargi lammutamise järgselt saab maatulundusmaa sihtotstarbelist kasutust jätkata ja teiseks seetõttu, et päikesepargi teenindamisel (paneelide hooldus, niitmine) on liigniiskel pinnasel raskendatud või võimatu.
9.8	MaRu hinnangul ei ole otstarbekas kitsenduste kaardil mitte näidata väikesüsteemide ala. Väikesüsteemide ala on maaparandussüsteemi ala. Kuigi seal ei kehti maaparandusseadusest tulenev hoiukohustus, paiknevad seal alal samuti maaparandussüsteemide rajatised, näiteks drenid jms. Selle ala kuvamine kitsenduste kaardil hoiab ära võimalikud maaparandussüsteemide kahjustamised mingist muust tegevusest. Neid võib kuvada erineva värvi või mõne muu tähistusega, kuid see võiks olla juba kitsenduste kaardirakenduse haldaja korraldada. Sellist tegevust ei peaks seaduse tasandil reguleerima. Palume selles osas korrigeerida eelnõu seletuskirja.	Selgitatud Väikesüsteemi aladel kehtivad kitsendused endiselt. Väikesüsteem on samuti maaparandussüsteem, mis tuleb ehitada kõiki maaparandussüsteemi ehitamise nõudeid järgides. Nõustume, et teatistega esitatavate andmete ja maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse kooskõlastuse nõuete erisuste tõttu on otstarbekas väikesüsteemi reguleeriva võrgu ala kuvada kitsenduste kaardil teistest maaparandussüsteemidest eristuvalt.
9.9	Palume koos seadusemuudatusega kavandada täiendavalt ka maaeluministri 14.03.2019 määruse nr 32 „Riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolu uuendusprojekti nõuded“ (edaspidi <i>määrus</i>) muutmist. Põhjendus. Kehtiv MaaParS ei näe ette, et riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolu uuendamise projekti koostamiseks peab andma projekteerimistingimused. Nõuded projekteerimistingimustele vastavuse kohta on toodud ainult määruse §-des 2 ja 3. Uuendustööde projekti on võimalik tellida ja konkreetsed juhised seada ka hanke tehnilises kirjelduses või lähteülesandes.	Selgitatud Muudame määrust, kuid mitte koos selle seadusega (muudatust ei kajasta selles eelnõus), sest muutmise vajadus ei tulene eelnõuga kavandatavatest seadusemuudatustest.
10 Kliimaministerium (Regionaal- ja Põllumajandusministeriumi dokumendihaldussüsteemis 27.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-10)		
10.1	Eelnõukohase § 1 punktiga 51 muudetakse MaaPars § 47 lõiget 2. Teeme ettepaneku täiendada paragrahvi 47 lõiget 2 järgmiselt: „Maaparandussüsteemis ei tohi olla selle toimimist oluliselt takistavat looduslikku voolutakistust, sealhulgas koprapaisu.“. Termin „toimimist takistav“ on meie tõlgenduses absoluutne (raskesti piiritletav) ning seda võib kasutada ükskõik millisele koelmule, puule, kivile või kaldapuistule. Alternatiiv on seletuskirjas kirjeldada mehhanismi, kuidas võimaldada sellise voolutakistuse, mis asub nt looduskaitseaduse § 51 lõikes 2 nimetatud	Selgitatud ja täiendame seletuskirja. Maaparandussüsteemi toimimise tagamisel sh eesvoolul hoiutööde tegemisel tuleb arvestada elurikkusega nii palju kui võimalik. Veekogudel, mis kattuvad looduskaitseaduse § 51 lõikes 2 nimetatud veekogudega või mis asuvad kaitsealuste liikide elu- ja toitumisaladel, tuleks võimaldada loodusliku voolutakistuse veekogusse jätmist, eeldusel et see ei takista oluliselt maaparandussüsteemi toimimist. Nimetatud veekogudel või kaitsealustel liikide elu- ja toitumisalade osas otsivad MARU tihedas koostöös RMK ja KeA-ga võimalusi nendel aladel elurikkust toetavate praktikate kasutamiseks, et leida tasakaal

	veekogudel või kaitsealuste liikide elu- ja toitumisaladel, kaalutlusejärgset püsimumist.	väljaspool nimetatud aladel maaparandussüsteemide toimivuse tagamise ja loodusrikkuse vahel. Selleks hinnatakse loodusliku takistuse mõju maaparandussüsteemi toimivusele ja kuivendatud alade üleujutusriskile (lähedal asuvad eraomandis kuivendatud põllumajandusmaa ja metsamaa). Kui mõju on vähene või lokaalne, siis MARU ka võimaldab ettepanekus nimetatud rajatiste rajamist/tegevuste elluviimist. Antud sätte käib hoiutöö kohta ja hoiutöö tegemisel tuleb järgida head tava ehk rakendada kuivendussüsteemide eesvoolude veekeskonda säästva hoiu põhimõtteid ¹ . Elustikku suurendavad võtted eeldavad aga eelnevat maaparandussüsteemi kavandamist ja rekonstrueerimist ning pädeva isiku kaasamist ning hiljem selle säilitamist, kuid seda ei saa teha vastupidi. Seetõttu ei saa arvesta selle sätte lisamisega, küll aga täiendada selles osas seletuskirja.
10.2	Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EL) 2024/1991, 24. juunist 2024 näeb ette looduseväärtuste taastamise kõigis EL liikmesriikides. Lähtudes määrusest tulenevast kohustusest mh taastada märgalaid, muuta vooluveekogusid looduslikumaks, teeme ettepaneku täpsustada ja lahendada maaparandusseaduses loodusliku veerežiimi taastamine pärast maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemist, et oleks väga ühene ja selge regulatsioon taastamistöödeks, mille üheks osaks võib olla ka maaparandussüsteemi likvideerimine. Kliimaministerium peab vajalikuks regulatsiooni väljatöötamises osaleda.	Mitte arvestatud Looduslik veerežiim taastub pärast maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemist loomulikult teel ega vaja selleks eraldi töid. Me ei pea vajalikuks seda reguleerida maaparandusseaduses ega seada sellist kohustust maaparandussüsteemi omanikule. 5. märtsil arutasime KliMiga maaparandussüsteemide lammutamise loastamise küsimusi. Rõhutasime mh üle, et maaparandusseaduses ei ole plaanis sätestada loamenetlust maaparandussüsteemi likvideerimiseks. Meie eelnõu eesmärk on bürokraatia vähendamine, mitte selle juurde tekitamine. Maaparandussüsteemi likvideerimiseks MaaParS ega EhS loakohustust ette ei näe. Kui aga maaparandussüsteemi kasutusotstarve on lõppenuks loetud ja see süsteem on maaparandussüsteemi registrist välja võetud, siis ei ole tegemist enam maaparandussüsteemiga ja tegemist saab olla mingi muu rajatise, mille puhul rakenduvad juba teised seadused, nt EhS.
10.3	Eelnõukohane § 1 punkt 48 järgi MaaParS § 44 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(2) Maaparandussüsteemi omanik ja maaparandusühistu ei tohi maaparandushoiutöö tegemise või tegemata	Arvestatud Muudame paragrahvi 44 lõike 2 ja sõnastame järgmiselt: „(2) Maaparandussüsteemi omanik ja käesoleva seaduse § 73 kohases maaparandusühistu tegevuskavas ettenähtud ulatuses

¹ https://maaruum.ee/sites/default/files/documents/2024-12/Kuivendussüsteemide_hoiu_pohimotted_fotodega_18.pdf

	<p>jätmisega takistada veevoolu maaparandussüsteemis ega kahjustada keskkonnaseisundit ja maaparandussüsteemi.“</p> <p>Juhime tähelepanu, et siin on tegemist vastuolulise tingimusega: "ega kahjustada keskkonnaseisundit". Maaparandussüsteem üldjuhul muudab keskkonnaseisundit, sealjuures selle loodusväärtusi kahjustades, samas küll suurendab maa majanduslikku väärtust.</p>	<p>maaparandusühistu ei tohi maaparandushoiutöö tegemisega või tegemata jätmisega takistada veevoolu maaparandussüsteemis ega kahjustada maaparandussüsteemi või takistada selle toimimist.“.</p>
10.4	<p>Eelnõukohane § 1 punkt 11: MaaParS § 13 lg 5 täiendatakse p-ga 11 selliselt, et Maa- ja Ruumiamet esitab projekteerimistingimuste eelnõu vajaduse korral „kooskõlastamiseks Keskkonnaametile, kui projekteerimistingimuste taotluse ese käsitleb eesvoolu, mis kattub looduskaitseaduse § 51 lõike 2 alusel kehtestatud lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse kuuluva veekoguga“.</p> <p>Eelnõukohane § 1 punkt 17: MaaParS-esse lisatava § 20¹ lg 7 p 5 alusel kontrollib Maa- ja Ruumiamet ehitusteatis saamisel selle nõuetekohasust ja vajaduse korral muu hulgas seda, kas seoses ehitusteatises märgitud ehitise või ehitamisega tuleb „kooskõlastada ehitise või ehitamine Keskkonnaametiga, kui ehitusteatis käsitleb eesvoolu, mis kattub looduskaitseaduse § 51 lõike 2 alusel kehtestatud lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse kuuluva veekoguga“.</p> <p>MaaParS § 46 lg 4 ei ole plaanis muuta ning see sätestab järgmist: „Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud uuendusprojekt kooskõlastatakse Keskkonnaametiga, kui uuendustööna kavandatakse sette eemaldamist eesvoolust, mis kattub looduskaitseaduse § 51 lõike 2 alusel lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse kuuluva veekoguga.“</p> <p>Kehtiv VeeS § 188 lg 2 sätestab, et „Kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 nimetatud maaparandussüsteemi kavandamine või rekonstrueerimine on seotud veekoguga, mis kuulub looduskaitseaduse § 51 lõike 2 alusel kehtestatud lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse, siis on vaja maaparandussüsteemi ehitusluba kooskõlastada Keskkonnaametiga“.</p> <p>MaaParS eelnõu sõnastused ja veeseaduse sõnastus erinevad oma sisult. Veeseaduses kasutusel olev väljend „on seotud veekoguga“</p>	<p>Arvestatud</p> <p>VeeS kehtivas § 188 lõike 2 sõnastuses on maaparandussüsteemi kavandamine või rekonstrueerimine, kuid tegelikult on need mõlemad ehitamine (uue maaparandussüsteemi ehitamine või olemasoleva ehitamine), seejuures ka rekonstrueerimist kavandatakse ehk antakse projekteerimistingimused. Seetõttu on selguse huvides tekstilõik „maaparandussüsteemi kavandamine või rekonstrueerimine“ asendatud tekstilõiguga „maaparandussüsteemi ehitamise korral projekteerimistingimuste eelnõu või ehitusteatis“, mis annab täpsemini edasi mõtet, mis tegevuse puhul (maaparandusseaduse tähenduses) tuleb Keskkonnaametiga kooskõlastada.</p> <p>Uus sõnastus:</p> <p>“Kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 nimetatud maaparandussüsteemi ehitamise korral projekteerimistingimuste eelnõu või ehitusteatis käsitleb eesvoolu, mis kattub looduskaitseaduse § 51 lõike 2 alusel kehtestatud lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse kuuluva veekoguga, siis on vaja maaparandussüsteemi projekteerimistingimuste eelnõu ja ehitusteatis kooskõlastada Keskkonnaametiga.“.</p>

<p>on avaram kui MaaParS eelnõus kaustatud väljend „kattub veekoguga“. Veeseaduses kasutusel väljend „on seotud veekoguga“ on rakendamisel tekitanud arusaamatusi. Näiteks eesvool, mis suubub lõheliste kudemis- ja elupaiga veekogusse, on ka sisuliselt selle veekoguga „seotud“, kuid eesmärk on kooskõlastada tegevusi veekogus, mis on ise lõheliste kudemis- ja elupaik. MaaParS-s on kooskõlastamise nõude tingimus selgemalt välja toodud ning praktikas vähendab vaidlusi ning halduskoormust.</p> <p>Seega teeme ettepaneku eelnõu § 3 täiendamiseks VeeS § 188 lg 2 sõnastuse muutmiseks järgmiselt:</p> <p>a) asendada VeeS § 188 lg 2 sõnastuses „on seotud veekoguga“ sõnadega „on veekogus“ või sõnastada analoogselt MaaParS muudatuste eelnõuga: „Kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 nimetatud maaparandussüsteemi kavandamine või rekonstrueerimine on eesvoolul, mis kattub looduskaitseaduse § 51 lõike 2 alusel kehtestatud lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse kuuluva veekoguga, siis on vaja maaparandussüsteemi ehitusluba kooskõlastada Keskkonnaametiga.“;</p> <p>b) ning täiendada VeeS § 188 lg 2 projekteerimistingimuste taotluse kooskõlastamise nõudega sarnaselt MaaParS muutmise eelnõus toodule;</p> <p>c) asendada VeeS § 188 lg-s 2 „ehitusloa“ kooskõlastamise nõue „ehitusteatis“ kooskõlastamise nõudega. MaaParS muudatustega (§ 20¹ lg 7 p 5) asendatakse ehitusluba ehitamisest teavitamisega (ehitusteatisega) ning vajadusel antakse teatud juhtudel küll ehitusluba, kuid KeA saab aru, et KeA-le kooskõlastamiseks esitatakse üksnes ehitusteatis.</p> <p>Kokkuvõttes teeme ettepaneku täiendada eelnõukohane § 3 uue lõikega, millega muudetakse VeeS § 188 lg 2 sõnastust järgmiselt: “Kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 nimetatud maaparandussüsteemi kavandamine või rekonstrueerimine on eesvoolul, mis kattub looduskaitseaduse § 51 lõike 2 alusel kehtestatud lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse kuuluva veekoguga, siis on vaja maaparandussüsteemi projekteerimistingimuste taotlus ja ehitusteatis kooskõlastada Keskkonnaametiga.“.</p>	
---	--

10.5	<p>Seletuskirja leheküljel 19 on esitatud järgmine selgitus: <i>Lõigetes 6, 8 ja 9 sätestatud juhul teave ehitusteatisest esitamise ja lõikes 13 sätestatud juhul ehitusloa andmise kohta tehakse kättesaadavaks asjaomasele kohaliku omavalitsuse üksusele (lg 14). See teave tehakse kättesaadavaks ehitisregistris või vajadusel muul kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil.</i></p> <p>Jääb arusaamatuks millise normi alusel vastavaid asju ehitisregistris avaldada soovitakse, sest ehitusseadustiku kohaselt ei kohaldata ehitusseadustikku (sh ehitisregistri sätteid) maaparandussüsteemidele, kui maaparandusseadus ei sätesta teisiti. Samuti puuduvad vastavad alused nii ehitusseadustiku ehitisregistri andmekoosseisudest ning ehitisregistri põhimäärusest. Palume muuta seletuskirja ja eemaldada viited ehitisregistrile.</p>	<p>Arvestatud Vastav teave tehakse teatavaks e-ehituse keskkonna kaudu. Täiendame seletuskirja.</p>
11 Justiits- ja Digiministerium (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 02.03.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-11)		
11.1	<p>Eelnõu § 1 p 9 kohaselt taotletakse maaparandussüsteemi ehitusprojekti või ehituskava koostamiseks Maa- ja Ruumiametilt (MaRu) maaparandussüsteemi projekteerimistingimused.</p> <p>Maaparandusseaduse (MaaParS) § 6 kohaselt toimub taotlemine elektroonilise keskkonna kaudu. Seadusest ei nähtu, millise andmekogu osaks elektrooniline keskkond on. Juhul kui tegemist on maaparandussüsteemide registriga, tuleb seda sättes ka nii väljendada, kuivõrd vastasel juhul ei ole selge, millises andmekogus taotluste menetlemine käib ja millised on taotluses sisalduvate isikuandmete töötlemise tingimused.</p> <p>Palume muuta MaaParS § 6 selliselt, et sealt nähtuks, millise andmekogu kaudu taotlused esitatakse.</p>	<p>Arvestatud Kohe, kui see keskkond on 100% selge, muudame MaaParSi § 6 selliselt, et sealt nähtuks, et taotlused ja teatised esitatakse nt e-ehituse keskkonna kaudu. Eelnõu teist korda JDMile saatmise hetkel ei ole veel täiesti kindel, millise keskkonna kaudu dokumente tulevikus esitama hakatakse.</p> <p>E-teenused lihtsustavad taotluste esitamist, muudavad dokumentide menetlemise kiiremaks ja läbipaistvamaks ning aitavad vähendada halduskoormust, muutes tööprotsessid senisest efektiivsemaks.</p> <p>Kuna kõikidel isikutel ei ole dokumentide elektroonilise e-teenusena esitamise võimalust, siis on lubatud ka muul viisil dokumentide esitamine. Näiteks elektrooniliselt e-posti kaudu või paberil posti, faksi või kulleriga. Muul viisil esitatud andmed ei jõua automaatselt infosüsteemi ja MaRu peab need ise sinna kandma.</p>
11.2	<p>Eelnõu § 1 p-dega 33–37 ja 40 viiakse maaparanduse alal tegutsevate ettevõtjate registri (MATER) andmed majandustegevuse registrisse (MTR).</p> <p>11.2.1 Palume seletuskirja 7. osas („Seaduse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud“) välja tuua andmete migratsiooniga kaasnevad kulud. Samuti tuua välja</p>	<p>Arvestatud 11.2.1 Täiendame seletuskirja 7.osa MATER andmete migratsiooniga MTR-i kaasnevad kulude kohta.</p>

	<p>majandustegevuse registri (MTR) arendamise või seadistamise kulud, mis kaasnevad Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile seoses maaparanduse valdkonna majandustegevuse teadete toomisega MTR-i.</p> <p>11.2.2 Täiendavalt, kuna seaduse 4. peatükk tunnistatakse kehtetuks ja maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registri tegevus lõpetatakse, tuleb konsulteerida Rahvusarhiivi digiarhiiviga, kas peetakse vajalikuks registri andmete säilitamist avalikus arhiivis.</p>	<p>11.2.2 Arvestatud</p> <p>Rahvusarhiivi digiarhiivi pidaja kinnitas, et maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate register (MATER) ei ole Rahvusarhiivi poolt hinnatud arhiiviväärtuslikuks andmekoguks. Seetõttu ei ole avaliku arhiivi vaates vajalik registri andmeid säilitada.</p>
11.3	<p>Eelnõu § 1 p-ga 35 (sarnaselt kehtiva lõikega 4) nähakse ette, et ehituskava, välja arvatud väikesüsteemi ehituskava, võib koostada isik, kes vastab MaaParS § 36 lõigetes 2–4 vastutavale spetsialistile esitatud nõuetele.</p> <p>Kuna avalik sektor saab tegutseda üksnes seadusega ettenähtud võimaluste piires, palume seletuskirjas välja tuua, kuidas ja milliste sätete alusel spetsialisti vastavust esitatud nõuetele kontrollitakse.</p>	<p>Arvestatud</p> <p>Lisame seletuskirja selgituse. Kontrollitakse MaaParSi § 36 lõigetes 2–4 vastutavale spetsialistile esitatud nõudeid: erialast haridust ning töökogemust. Kui isik, kes koostab ehituskava, ei tööta vastutava spetsialistina ettevõttes, mis on esitanud majandustegevuse teate maaparanduse alal tegutsemiseks, kuid tal on vastutavale spetsialistile vastav haridus ja töökogemus, siis ta esitab andmed hariduse ja töökogemuse kohta MaRu-le. Põhimõtteliselt toimub sama kontroll kui MTR-i esitatava majandustegevuse teate puhul, kuid ehituskava puhul ei ole vajalik MTR-i teadet esitada, st ei ole vaja olla ettevõttes, võib ehituskava koostada üksikisikuna.</p>
11.4	<p>Eelnõu § 1 p 39 näeb ette, et valdkonna eest vastutav minister võib määrusega kehtestada maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve, maaparanduse ekspertiisi ja maaparandusehituse ala vastutava spetsialisti hariduseelduse täpsemad nõuded.</p> <p>Soovime rõhutada, et nende täpsemate nõuete kehtestamisel on oluline jääda seadusega ette antud raamidesse (põhiõiguse riive piirangu raamid) ja neid ei tohi laiendada.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Kuna muudatus tekitas segadust ja muret, et seaduse raame võidakse määrusega laiendada, siis jätame täpsustamise võimaluse välja. Jätkame hariduseelduse arvestamisel kehtiva praktikaga, jäädes seaduses antud piiridesse.</p>
11.5	<p>Eelnõu § 1 p 41 kohaselt on andmekogu eesmärk muu hulgas ka teabe avaldamine. Palume selgitada, kas andmekogu pidamise eesmärk on avalikustada ka andmeid, mille suhtes avaliku teabe seaduse (AvTS) kohalduksid juurdepääsupiirangud. Juhime tähelepanu, et AvTS-i kohaselt on kogu avalik teave avalik, kuni selle suhtes pole kehtestatud juurdepääsupiirangut.</p> <p>Lisaks sellele on oluline silmas pidada, et kehtiva põhimääruse (kuid mitte rakendusakti kavandi) ja eelnõu § 1 p 46 kohaselt töödeldakse andmekogus ka isikuandmeid, mis AvTS §-st 35 tulenevalt tuleks tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks. Juhul kui teabe</p>	<p>Arvestatud</p> <p>Selgitame, et ei ole näha ette selliseid isikuandmeid, mida me avalikustame.</p> <p>Maaparandussüsteemide registri andmed on avalikud ja need avaldatakse Maa- ja Ruumiameti veebilehel, välja arvatud täidetud ettekirjutusega seotud andmed ja lõppenud kasutusotstarbega maaparandussüsteemi või -ehitise andmed. Isikuandmete avaldamise suhtes kohaldatakse isikuandmete kaitse seaduse sätteid.</p> <p>Seaduse § 40 lg 1:</p> <p>(1) Maaparandussüsteemide registri andmed on:</p> <p>1) maaparandussüsteemi andmed;</p>

	<p>avaldamise eesmärk hõlmab ka isikuandmete avalikustamist, siis tuleb selleks ette näha eraldi säte, kus reguleeritakse, milliseid isikuandmeid, vajadusel kui kaua ja mis eesmärgil avalikustatakse. Isikuandmete töötlemisel andmekogus tuleb seaduses ette näha töödeldavate isikuandmete kategooriad.²</p>	<p>2) käesoleva seaduse § 3 lõikes 7 sätestatud maaparandusehitise andmed;</p> <p>3) maaparandussüsteemi või selle ehitamisega seotud isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood või sünniaeg või juriidilise isiku ärinimi ja registrikood ning kontaktandmed;</p> <p>4) maaparandussüsteemi või selle ehitamisega seonduvate taotluste, projekteerimistingimuste, teatiste, lubade, kasutusotstarbe lõppenuks lugemise, ettekirjutuste ja kooskõlastuste andmed.</p> <p>Maaparandussüsteemide registri põhimääruses kehtestatakse:</p> <p>1) volitatud töötleja;</p> <p>2) vastutava töötleja ja volitatud töötleja ülesanded;</p> <p>3) kogutavate andmete täpsem koosseis ja andmekogusse kandmise kord;</p> <p>4) andmete juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;</p> <p>5) andmete säilitamise täpsemad tähtajad, tingimused ja kord;</p> <p>6) muud korraldusküsimused.</p>
11.6	<p>Eelnõu § 1 p 42 kohaselt muudetakse MaaParS § 42 pealkirja.</p> <p>Sama sätte lg 1 näeb ette, et maaparandussüsteemide registri andmed on avalikud ja need avaldatakse MaRu veebilehel, välja arvatud täidetud ettekirjutusega seotud andmed ja lõppenud kasutusotstarbega maaparandussüsteemi või -ehitise andmed.</p> <p>Juhime tähelepanu, et AvTS alusel on avalikke ülesandeid täites saadud ja loodud teave (sh andmed) avalikud, v.a juhul kui nende suhtes on kehtestatud juurdepääsupiirang. Kui andmekogus on avalikud need andmed, mis ei ole tunnistatud asutusesiseks kasutamiseks, puudub vajadus vastava sätte järele. Kui andmekogus on avalikud ka need andmed, mis muidu oleksid üldseaduse (AvTS) kohaselt asutusesiseks kasutamiseks, tuleb eriseaduses (MPS) ette näha eraldi alus andmete avalikustamiseks. Eelnõu kohaselt ei ole täidetud ettekirjutuse andmed avalikud. Kui need andmed on asutusesiseks kasutamiseks tunnistatud AvTS-i alusel, ei ole vaja seda eraldi välja tuua MaaParS-is. Kui neid andmeid ei ole võimalik asutusesiseks kasutamiseks</p>	<p>Arvestatud</p> <p>Maaparandussüsteemi puhul on tegemist ehitamisega, mistõttu lähtusime seaduse väljatöötamisel EhSist, milles samuti täidetud ettekirjutusega seotud andmed ei ole avalikud. Leiame, et ühtne lähenemine EhSiga on siinkohal põhjendatud, kuna mõlemad seadused on seotud ehitamisega. Tahame vältida olukorda, kus riik avaldab andmed isiku kui nõuete rikkuja kohta, kuigi ettekirjutus on täidetud. Selline lähenemine võib kahjustada isiku mainet.</p> <p>Kui maaparandussüsteemi kasutusotstarve on lõppenud, siis ei ole enam tegemist maaparandussüsteemiga ja puudub vajadus andmeid selliste rajatiste kohta edaspidi avalikustada.</p> <p>Täiendame selles osas seletuskirja.</p>

² Isikuandmete töötlemise ja andmekogude regulatsiooni kehtestamise kohta vt juhust: Juhis eelnõude koostamiseks.pdf

	<p>tunnistada AvTS-i alusel, aga selleks on vajadus, tuleb MaaParS-is ette näha eraldi juurdepääsupiirangu alus, milles tuua välja, milline teave ja millise huvi kaitseks asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatakse.</p>	
11.7	<p>Eelnõu § 1 p-ga 60 pannakse maaomanikule kohustus MaRu asemel pidada jahti ulukile (koprale). Eelnõu autorid põhjendavad vastavat muudatust jahiseadusega (JahiS), mille kohaselt olevat koprajaht kinnisasja omaniku ja jahipiirkonna kasutaja vahelise lepingu objekt. Juhime tähelepanu, et JahiS § 6 annab maaomanikule õiguse pidada jahti (p 1), kuid ei kohusta selleks. Samuti ei ole kõik maaomanikud jahimehed. Samuti annab sama paragrahv maaomanikule õiguse keelata oma maal jahipidamine (p 3). Lisaks juhime tähelepanu JahiS § 23 lõike 4 punktile 3, mille kohaselt uluki tekitatud kahjustuse vältimiseks korraldab jahti Keskkonnaamet. Palume selgitada eelnõu punktide kooskõla jahiseaduse viidatud sätetega. Isikule antakse võimalus valida jahipidamise ja jahti korraldamise vahel. Kui isik ise pole jahipidaja, on isikul vajalik teha teatavaid korraldusi jahiseltsi kaasamisel. Ebaselgeks jääb, kuidas peaks käituma antud olukorras inimene, kellel on küll maaomand, aga kes ei ole ise jahipidamiseks võimeline ning kellel võib olla raskendatud kokkulepete sõlmimine jahiseltsiga. Näiteks peab isik esmalt välja selgitama, milline jahiselts tema piirkonnas tegeleb, looma kontakti jne. Ei ole ka välistatud, et jahiselts käitub passiivselt. Sellisel juhul võib ikkagi tekkida isikul kohustus ise jahti pidada, mis aga on seotud täiendavate kuludega ja ulatuslikuma halduskoormusega. Samas ei pruugi asi piirduda vaid koprajahiga ning likvideerida tuleb ka kopra rajatu. Täiendav koormus võib tekkida ka olukorras, kus maaomandil on looduskaitsepiirang jne. Teisalt ei ole selge, kuidas ja kas osalevad jahis ning kahju likvideerimisel ka maaparandussüsteemist kasu saavad isikud. Palume selgitada, kas ja mis riivet vähendavaid meetmeid ja lahendusi, kompensatsioonimehhanisme või alternatiive on kaalutud olukordadeks, kus tekkiva kohustuse täitmine võib olla teatud juhtudel raskendatud või koormav. MaaParS § 3 lg 3 kohaselt on ühiseesvool riigi poolt korras hoitav, siis millised kohustused jäävad riigile korrashoiu raames edaspidiseks,</p>	<p>Arvestatud Riigi poolt korras hoitaval ühiseesvoolul korraldab hoiutöid, sealhulgas koprapaisude eemaldamist MaRu. Koprapaisude eemaldamine annab oodatud tulemuse üksnes siis, kui kopral puudub võimalus paisu uuesti rajada. Selleks tuleb koprad kas välja püüda või küttida. Arvestades, et 08.06.2025 jõustunud jahiseaduse muudatust, mille kohaselt korraldab Keskkonnaamet jahipidamist uluki tekitatud kahju vältimiseks, leiame et MaaParS-i § 49 lõige 8 tuleks kehtetuks tunnistada. Maaomanikule sellega kohustusi ei kaasne.</p>

	<p>kuivõrd seletuskirjast (lk 8) nähtub, et edaspidi korraldavad maaparandussüsteemi ühiseesvoolu korrashoidu maaparandussüsteemi omanikud omavahelise kokkuleppe alusel. Samas eelnõuga ei muudeta MaaParS § 3 lõikes 3 olevat riigi kohustust.</p> <p>Eeltoodust tulenevalt, palume esitada seletuskirjas riive põhiseaduspärasuse analüüs ning kaalutud alternatiivid ja neist loobumise põhjendused ning milles seisneb riigi kohustus ühiseesvoolu korrashoius (MaaParS § 3 lg 4).</p>	
11.8	<p>Eelnõu § 1 p-des 64-72 reguleeritakse lisavee juhtimist avatud eesvoolu või kuivenduskraavi ning täpsustatakse, millal algab lisavee juhtija kohustus osaleda maaparandushoiukulude katmisel.</p> <p>Saame aru, et lisavesi on vesi, mis on koondatud väljaspool maaparandussüsteemi, kuid juhitakse sinna sisse (nt eelkõige sademevesi). Erisus on see, et see ei pärine loomuliku imbumise teel, vaid on tehisliselt maakasutuse tõttu sinna suunatud. Maaparandussüsteem on projekteeritud arvestama kindla maa-ala liigvee ärajuhtimise vajadusega ning kui maakasutus muutub, muutuvad ka valgala omadused. Asfaltkattelt voolab vesi süsteemi kiiremini ja suuremas mahus, kui rohumaalt. See võib põhjustada üleujutusi jne. See võib tekitada omakorda maaparandussüsteemi omanikule lisakulusid, et süsteem toimiks. Seega lisavett juhtiv isik on lisavett juhtiva rajatise omanik ja maaparandussüsteemi omanik osutab justkui teenust lisavee tekitajale. Kuna lisavesi tekitab lisakulusid, peab lisavee juhtija osalema kulude katmises. Sarnaselt AÕS § 143 lg 2 ei tohiks mõjutuste talumine tasu eest olla viis, kuidas ostetakse endale õigus tekitada kahju (nt üleujutuste tõttu) lihtsalt sellepärast, et vee mujale juhtimine oleks liiga kallis (vt P. Kama, C. Kiik, D. Moppel, Kinnisasja omaniku õiguste kitsendamine tulenevalt teise isiku majanduslikest huvidest. Juridica, III, 2025).</p> <p>Kuivõrd seletuskirjas on toodud välja, et vee juhtimise eest on võimalik hüvitist saada, siis palume seletuskirjas tuua välja, kas juhtimisest on võimalik ka keelduda või peale MaRu-s toimuvat menetlust puudub selline võimalus.</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>MaaParSi § 53 lõike 5 (eelnõu p 70) kohaselt kui lisavee juhtimine ei tulene avalikust huvist ja eeldab maaparandussüsteemi rekonstrueerimist, milleks ei ole maaparandussüsteemi omaniku nõusolekut, siis jätab Maa- ja Ruumiamet avatud eesvoolu või kuivenduskraavi lisavee juhtimiseks asjakohase taotluse või teatise kooskõlastamata või teavitab maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse teatise esitajat vajadusest lisavee juhtimiseks maaparandussüsteem rekonstrueerida.</p> <p>Kui loa annab KOV, siis ta peab kaasama maaomaniku. MaRu kontrollib arvutusi. Kui maaomanik keeldub, siis tuleb läbi rääkida. Leida sobiv lahendus. Vastu maaomaniku tahet ei saa lisavett juhtida. Kui on avalikust huvist tulenev vee juhtimine, siis ei saa maaomanik keelduda, kokkulepped maaomanikuga tuleb ikka saavutada.</p>
11.9	<p>Eelnõu § 1 p-dega 77 ja 78 muudetakse maaparandusühistu asutamise sätteid.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Oleme kaalunud, ühistutega rääkinud ja leiame, et pakutud lahendus on parim lahendus.</p>

	<p>Juhime tähelepanu sellele, et korduvkoosoleku sätete kehtetuks tunnistamisega võib olukord praktikas hoopis keerulisemaks osutada. Reeglina on ühinguõiguses korduvkoosolekute reeglid liberaalsemad, elimineerimaks passiivseid liikmeid ehk osaluseks ja otsustusvõimeks loetakse vajalikuks tavaliselt väiksem arv liikmeid/hääli, kui samal teemal tavapärase koosoleku puhul. Soovitame täiendavalt analüüsida, kas eelnõus väljapakutud lahendus on parim viis praktikas esile kerkinud probleemide ületamiseks.</p>	<p>Ühistute moodustamine on õnnestunud peaaegu alati teisel asutamiskoosolekul. Selline mitme koosoleku kokkukutsumine on kõikidele koormav ja toob lõpuks sama tulemuse, mis üks koosolek. Kohustus on asutamisele kõiki maaomanikke kaasata niikuinii.</p>
11.10	<p>Eelnõu § 1 p-dega 83-85 muudetakse vastutuse sätteid. Seoses sellega juhime tähelepanu asjaolule, et kehtivas MaaParS-is ei ole füüsilise ja juriidilise isiku karistusraamid omavahel kooskõlas. JDM ei ole veendunud, et maaparandusseaduses rikkumise eest ettenähtud karistused peegeldavad adekvaatselt rikkumise raskust ja võimaldavad määrata igal juhtumil tõhusa karistuse nii füüsilisele kui ka juriidilisele isikule. Ei ole selge, mille järgi on valitud füüsilise ja juriidilise isiku karistuste proportsioonid.</p> <p>Eelnõu § 1 punktiga 84 soovitakse nt muuta MaaParS § 88 lõiget 1. Karistuseks on füüsilisele isikule ettenähtud rahatrahv kuni 300 trahviühikut. Kehtiva seaduse viidatud sätte lõike 2 kohaselt on juriidilist isikut võimalik karistada kuni 32 000 euro suuruse rahatrahviga. Seega füüsilisele isikule on ette nähtud karistusseadustiku üldosa kohane sanktsiooni maksimummäär ehk 300 trahviühikut ent vastava koosseisu juures olev juriidilise isiku karistuse maksimum on kuni 32 000 eurot. Samas on karistusseadustiku üldosa kohaselt juriidilise isiku karistuse ülemmäär 400 000 eurot.</p> <p>MaaParS-is tervikuna varieeruvad juriidilise isiku karistusmäärad kas kuni 20 000 euro või kuni 32 000 euro vahel. Mitte ühelgi juhul pole rakendatud juriidilise isiku karistuse ülemmäära, s.o 400 000 eurot.</p> <p>JDM vaatest peaks sama teo eest ettenähtud füüsilise ja juriidilise isiku karistused olema üldjuhul samas proportsioonis karistusseadustiku üldosas ettenähtud sanktsiooniraamiga. See tähendab, et kui füüsilist isikut saab karistada kuni sanktsiooni maksimumiga (300 trahviühikuga), peaks sama teo eest olema võimalik karistada ka juriidilist isikut sanktsiooni maksimumiga</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Teeme analüüsi ja kindlasti teeme vajalikud seaduse muudatused tulevikus. Hetkel on eelnõu fookus bürokraatia vähendamisel, mistõttu ei soovi ega jõua me selle eelnõuga vastutussätete osaga põhjalikult tegeleda.</p>

	<p>(400 000 eurot). Saame aru, et põhjendatud juhtudel võib sellest üldreeglist kõrvale kalduda, kuid vastavaid valikuid peab sellisel juhul seletuskirjas põhjendama.</p> <p>Palume teavet, millal on kavandatud MaaParS eelnevaga seonduvalt korda teha.</p>	
11.11	<p>Eelnõu § 1 p-ga 84 muudetakse MaaParS § 88 lõige 1 ja sõnastatakse see järgmiselt: „(1) Ehitusprojekti või -kava koostamise eest, kui see on põhjendanud projekti või kava järgi ehitatud maaparandussüsteemi mittenõuetekohase toimimise, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.“.</p> <p>Kui võrrelda muudetud teksti kehtiva sõnastusega, tulevad juurde vaid sõnad „või -kava“. Seletuskirjas ei ole lk 43 põhjendatud, kust tuleneb ehituskava kohustus. Ei ole aru saada, miks § 87 räägib küll ehitusteatisest, aga ei too välja ehitusteatist. Või siis vastupidi, miks §-s 88 ei käsitleta ehitusteatist.</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>MaaParSi § 88 käsitleb vastustust projekteerimise eest (ehitusprojekt või ehituskava, mille järgi ehitatud maaparandussüsteemi ei toimi nõuetekohaselt).</p> <p>MaaParSi § 87 käsitleb omaniku vastustust (ehitada ehitusteatisest või ehitusloa alusel, tellida omanikujärelevalve).</p> <p>Ehituskava kohustus tuleneb § 16¹. See on sisuliselt lihtsustatud projekt.</p> <p>Vaatasime seletuskirja selles osas üle.</p>